

MARKUS

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Markus ruwujənadə

Linjila Markussedə

Kitawu Markus ruwujənadə, tima Linjila kənyindiyedə wo. Ti Markusdə kəngayamba mewun yindin Isaye falnja gəni yaye, Biturus-a kəngayamba gadedə-aa jauru nojəna. Tayiyen ti ye lawar Isayedəa fangeno. Tussənni ngawon Ruhu Alaye tia cakke taldu bawoaro awo ania kəla kəndəgai Isayen ruwuyeno. Lamar ani wakkajanadə ku saa dəwu yindi gai yaye, Ala cakke Linjila adə gadejənnin har nandero kadio.

DABBARDA KIDA ISAYE

Nawi Yahayaye Isaro jawal dabbarduwu

(Mat 3.1-12; Luk 3.1-20; Yah 1.19-28)

1 ¹Akko badiduram kawuri kəji Isa Almasiwu Tada Alayeyedə. ²Kuren curo kitawu Nawi Ishayayen ruwuwadadə gai:

«Nin fuwunno kəngayammi nodəkke niro jawalnəm cassai.†

³Tidə kam laa karaan kowo sapce:

“Kəmandero jawal dabbargənowo,

†1.2 Mal 3.1

koduramnju cəkko dewo!”
cəne wormaji.»[†]

⁴Nawi Yahaya Kasalama fəlediye karaan jamaro kawuri kasala tuwaye biwuwa gawurduye cəddi kərga. ⁵Adəgaima am lardu Yahudiyaye-a bərni Jerujalembe-a samma nanjuro isane biwunja wuljane curo bərəm Jordaniyen tayiro kasala tuwaye kiddo. ⁶Yahayaye kajəmunjudə kanduri kərimoyen caaada, canjanju ye ngirin tikkerəna. Kəmbonju ye kawia-kəmagən-a. ⁷Jamaro kawuri cədde: «Kam laa wua kənduwon kosəna je sunonjuye ngunəme wuiduma tikkəni ngawonin isi. ⁸Wudə ingilan nayiro kasala ngeddəkko, amma tidə Ruhu Alayelan nayiro kasala njaddi,» yeno.

Ruhu Alaye Isaro jəptuwu-a Yiwulisse Isaa jaraptu-a

(*Mat 3.13-17; 4.1-11; Luk 3.21-22; 4.1-13*)

⁹Yim anin Isa bəla Najarat cidi Galileyedən cije bərəm Jordaniyero ise Nawi Yahaya tiro kasala kiddo. ¹⁰Isa ingidəlan kiluwunniyama, same farakko fərəmdə Ruhu Alaye alama bullam gai tiro jəpciyi kiro. ¹¹Koro samelan kowo nukce: «Nima Tadani wo, njəraakkəna. Niramnin jauro karwuni kəjjəna!» yeno. ¹²Sadəman Ruhu Alayedə tia cakke karaa dəriro kiluwo. ¹³Karaadən kawu fidewuro Yiwulis tia jarapci kərga. Ti bundiya karaaye-a rokko, malaiyawa ye tiro ngissagai.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

Isaye kidanju badidu

(*Mat 4.12-17; Luk 4.14-15*)

¹⁴Ngawo Nawi Yahayaa kosoro casakkənayen, Isa cidi Galileyero walde jamaro kawuri kəji Alaye wulduwu

[†]1.3 Ish 40.3

badiyeno. ¹⁵Tiye: «Sadə cədəna, nodo bargaa Alaye del karənjəna! Təmmowo, kawuəri kəji Alayedəa kasaddowo!» yeno.

Isaye fuwurawanju burwoyeya bowodu

(*Mat 4.18-22; Luk 5.1-11*)

¹⁶Yim laa Isa ci bərəm Galileyea jəgai duwon, Siman-a yanjugəna Andarawus-a buni taramnja bərəmdəro fijagai kiro. Tayidə buni tawu. ¹⁷Isaye tayiro: «Arowo wua səgaiwo, nayia kam tawuro njadəkki,^s» yeno. ¹⁸Sadəman buni taramnja koljane tia geya.

¹⁹Koro gana fuwuyenniya, Yakuba tada Jabadiye-a yanjugəna Yahaya-a curo maarayen buni taramnja caassai kiro. ²⁰Sadəman tayia bowoje cijane bawanja Jabadi-a kidawunju-aa curo maaradəyen koljane tia geya.

Isaye kam karuwaa isangaduwi

(*Luk 4.31-37*)

²¹Daji Isa-a fuwurawanju-a bərnı Kafarnaamero kadira. *Yim tustuye kidənniyama, Isa dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno. ²²Jamadə alamdunjudəa ajapkerə, dalilnjudə alamdunjudə maləmba Attaurayedə gai gəni, kənduwoaro manaji nangaro. ²³Sa adən curo dandalnjadəyen karuwama laa burwu cakke: ²⁴«A! Isa kam Najaratte, awi lambonəm andiro? Andia siduwuro wa kadim? Nia asunjəkkəna, nima Tayir Alayedə wo!»^t yeno. ²⁵Amma Isa sedandəro jəkkade mana dapciye: «Cinəm jange kamdəa kolle luwe!» yeno. ²⁶Daji sedandə burwu dunoa cakke kamdəa jəjəkce kolje kiluwo. ²⁷Tayi samma ajapcane amanjaro: «Attə awi? Alamdu jiri bərin, diye! Kənduwoaro sedansoro wada ciya, jagai!» canı. ²⁸Sadəman lawar Isaye cidi Galileye ngaro tatargaada.

^s1.17 kam tawu - Am duwon am gadea Isaa gawuro waljaro majaidə.

^t1.24 Tayir Alayedə - Biwubawoma, am gade-a gade.

Kalmaram: Yim tustuye

Ala same-a dunia-a kawu arakkulan alakkeno. Kawu tulurre kidanniya, kidanju alaktuye cerənadəro, Ala tuskeno. Kawu tulurredəro tagənasso barga dəpciye kaanjuro kido.

Ci Nawi Musayen Ala wada Israyilawuro ce curo mawuyen kawu arakkuro kida cado, amma kawu tulurredə bare kida cadanni, yim adə tussa tiro ambəccaa yeno. Jama Israyilawudə səbdua yim tustuyero kedo.

Jaman Bargaande Isa Almasiwuyen wurawa adinwu kəwu Farisawaye awo ngəwusoro kida cane jamaro yim tustuyea dio dapcaana, har bare am dondisoa yim tustuyea isangajaganni cani.

Isaye am ngəwua isangaduwi

(Mat 8.14-17; Luk 4.38-44)

²⁹Dandaldən keluwunniyama, Isa-a Yakuba-a Yahaya-a rokko fado Simanne-a Andarawusse-aro leyera. ³⁰Ya kəsai Simannedə dondi bowada, kange tia cədana. Daji Isaro lawarnju wulyeyeranniya, ³¹nanjuro leje mukkonju cədane tia kisango. Kangedə tia kolje, ti ye tayia sosadu badiyeno.

³²Yim adəa kəngal kikkuruniya, am dondi-a karuwamaso-a sammaa na Isayero kewudo. ³³Am bərnidəye samma ci fadodəyen captana duwon, ³⁴Isa am kada kasuwa jiri jiria isangayeyeno, koro sedanna kada duyeno. Amma sedannadəro manadu amarjəgənni, ti wunduro nojana nangaro.

³⁵Wajənanjua suwa ləp Isa tawaje culuwe na wunduma baworo leje nadən moduwa kido. ³⁶Siman-a amanju-a ye tia madaro kuluwo. ³⁷Kewandənniya, tiro: «Am samma nia manjai,» yera. ³⁸Isaye tayiro: «Bəlawə gadero leniyo, amnja

yero mana Alaye yiddækko! Adəma nangaro kadikko,» yeno. ³⁹Adəgaima Isa bəla bəlaro leje dandalnjan ambo mana Alaye wuljiyi, sedanna ye duji ngai duwon, cidi Galileye sammaa diriyeno.

Isaye kam barasua isangaduwu

(Mat 8.1-4; Luk 5.12-16)

⁴⁰Kam barasua laa na Isayero ise tungurumje tia lowoje: «Raammaa, rangəme wua isangasəgəme tayirro walləkki,» yeno. ⁴¹Isa kamdəa njunoje mukko sajiye tia leje: «Raakkəna, tayirro walle!» yeno. ⁴²Sadəman barasudə tia kolje tayirro walyeno. ⁴³Daji Isa tiro marmarea cədde tia salamgeno. ⁴⁴Tiro: «Bare awima wundumaro wulgəmmi, amma lene rimandəro fəledəgəne. Tayirro walləmmadə, sadaa Nawi Musa wuljənadəa de, jamaro shedaro waljo!» yeno. ⁴⁵Adə yaye kamdə leje ngəwuro manaje lawardəa ndarasoro tataryeyeno, har Isa bəla fimaro rakce federo ngayiwawo, sai karaa wunduma bawolan dəgai. Koro jama ndarasoyen yaye nanjuro isai.

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwu

(Mat 9.1-8; Luk 5.17-26)

2¹Ngawo kawu ganayen Isa bəрни Kafarnaambəro walladanniya, jamadə ti fadonno fangera. ²Am ngəwu isane captane, har cinnaman na baworo walyeno. Tayiro mana Alaye cəddi duwon, ³am dewu kam tiyi nunaa laa ngojane isane nanjuro kewudo. ⁴Amma jama captana nangaro rakcane Isaa karənjaiwawodə, daji sorodəro jawane kəla sorodəye na Isa dəganadən kajane kamdəa kəla bənarəmnjuyen sayeyera. ⁵Isa kambərsenjadəa kirunniya, kam tiyinju nunaadəro: «Tadani, biwunəm gawurdəna,» yeno.

⁶Daji maləmba Attauraye laa nadən napkada karwunjan: ⁷«Awiro kam attə ngai wulji? Alaa gaskajəna, diye! Ala

gənia, wunduma kambo biwu gawurjiyi bawo, mare?» cani. ⁸Sadəman Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundon awo ania wulluwidə? ⁹Ndaso gəle kam tiyinju nunaa adəro budu wo: “Biwunəm gawurdəna” wulduma ra “Cine bənaramməmə ngone lene!” wulduma? ¹⁰Nonowo, Tada Kambədə^u nanjun kənduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji!» yeno. Daji kam tiyinju nunaadəro: ¹¹«Niro wulnjəgəkki, cine bənaramməmə ngone fannəmbo lene!» yeno. ¹²Sadəman kamdə fuwu am sammayen cije bənaramnju ngoje leyeno. Tayi samma jauru ajapcane Alaa congorəne: «Awo adə gai ngaltema ruiyende!» yera.

Isaye Lewia bowodu

(Mat 9.9-13; Luk 5.27-32)

¹³Koro Isa walde ci bərəmberu kadio. Am kada kadami nanjuro isane tayia alamgeno. ¹⁴Kodu cədi duwon, Lewi tada Alfawusse kidaramnju akki mowoyen napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua səgai!» yenniya, cije tia giya.

¹⁵Isa fado Lewiyen masənarə napcəna duwon, akki mowomaso-a biwuma gadeso-a kada ye ti-a fuwurawanju-a rokko masəna dioro napkera, tayi gai kada tia jaana nangaro. ¹⁶Maləmba Attauraye kəwu Farisawaye laa Isa biwumaso-a akki mowomaso-a rokko masəna cadiro kerunniya, fuwurawanjuro: «Awiro Isa akki mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masəna cadidə?» yera. ¹⁷Isa adəa fangenniya, tayiro: «Kam dondi gənia, kam ngadə lowotor majiwawo. Jiremasoa gəni, biwumasoa bowoduro^v kadikko,» yeno.

^u**2.10 Tada Kambədə** - Isa kəla Tada Kambədəyen manajiya, kəlanjuman manaji.

^v**2.17 biwumasoa bowodu** - Tuwa cadoro.

Kambiwu kəla asemben

(Mat 9.14-17; Luk 5.33-39)

¹⁸Fuwurawa Nawi Yahayaye-a Farisawaye-a asem^w cadai duwon, am laa na Isayero isane tiro: «Awirow fuwurawa Yahayaye-a Farisawaye-a asem cadai, amma fuwurawanəm cadaiwawodə?» cane keworo. ¹⁹Isaye tayiro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiya asem cadai wa? A'a, mai larusaye dawunjan duwon, asem cadaiwawo. ²⁰Amma sa ise mai larusayedəa dawunjan cattuluwiya, sa adən duwon asem cadai.

²¹«Wunduma guntu batta bərinne ingiro cakke captənni ngoje kajəmu dinaro cukkududiwawo. Ngai cədia, batta bəřində dinadəyen capte kardudə cayemaro kuraro walji. ²²Koro wunduma diben bəřin ngoje satki dinaro fijiwiwawo. Ngai cədia, dibendə satkidəa falji.^x Diben ye bawo, satki ye bawo. A'a, amso diben bəřindəa satki bəřinno fijagai,» yeno.

Isa kəma yim tustuye

(Mat 12.1-8; Luk 6.1-5)

²³Yim tustuyea laa Isa-a fuwurawanju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwurawadə kəla algamaye fifirdu badiyera. ²⁴Farisawa laaye tiro: «Akko rui, awirow fuwurawanəm awo yim tustuyea kəndoro haramdəa cadidə?» yera. ²⁵Isaye tayiro: «Sa Nawi Dauda-a amnju-a kəna fanjanadən, awo cədənadəa ngaltema kitawulan kəranuwwi wa? ²⁶Jaman Abiyatar řiman kurayedən curo Fado Alayero ngaye burodi sadaaye ngoje jəgəre amnju yero ce gewo. Rimannaro gənia, am gadero burodi sadaaye ngərodə haram!»[†] ²⁷Daji Isaye tayiro: «Ala kamdəa yim

^w2.18 asem - Asem adə faral gəni, nafila.

^x2.22 dibendə satkidəa falji - Diben bəřin mořogolje kuraro walji nangaro, satki dinadəa falji.

[†]2.26 1Sam 21.1-6

tustuye nangaro alakcänni, yim tustuyedəa kam nangaro alakkeno. ²⁸ Adə nangaro Tada Kambedə kəma yim tustuye, diye!» yeno.

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwu

(Mat 12.9-14; Luk 6.6-11)

3¹ Koro Isa walde dandallo kərgawo. Nadən kam laa mukko canaa mbeji. ² Am laa ye Isaro ayau gənaduwu caraana nangaro hangalnjayen tia ninijai, yim tustuyeaman kamdəa isangayeyenoaro. ³ Daji Isa kam mukko canaadəro: «Cine dawunden dane!» yeno. ⁴ Koro jamadəro: «Yim tustuyea ngəla kəndo ra diwi kəndoma halal wo? Ro njəkkawo ra ro tuluwoma halal wo?» cəne kiworo. Amma gəm kedo. ⁵ Isa gərgaje kəla karwukibbanjayen karwunju jauru kuttaje tayia ninije kamdəro: «Mukkonəm sane!» yeno. Sayenniya, mukkonju kəlewa salairo walyeno. ⁶ Farisawadə dandaldən keluwunniyama, lejane am Mai Hirudusse-a rokko sawardane jawal Isaa njejoye mayera.

Jama kadaye Isaa ga

(Mat 4.23-25; Luk 6.17-19)

⁷ Daji Isa-a fuwurawanju-a cijane ci bərəmbero leyera. Cidi Galileyen am kada kadami tia geya. Koro am lardu Yahudiyaye-a ⁸ Jerujalembe-a lardu Idumiyaye-a cidi adinnam bərəm Jordaniye-a cidi bərni Tirre-a Sidonne-ason kada kadami ye awo Isa cədisodəa fanjane nanjuro kadira. ⁹ Adəgaima Isaye fuwurawanjuro bare am kada captanadə tia gəgərəpcaganniro maara tiro dabbarjaa yeno. ¹⁰ Isa am kada isangajəgəna nangaro, am kasuwasodə tia lejaro gəgərəptagai. ¹¹ Sedanso ye tia caruiya, fuwunjun tungurumjane ngujane yiljane: «Ni Tada Alaye!» cani. ¹² Amma bare tia isanojaganniro tayiro jauru kikkado.

Isaye kəngayamba mewun yindindəa galadu

(Mat 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Daji Isa kəla kauyero juwane am tayilan məradunjuadəa bowoje nanjuro kadira. ¹⁴ Curonjan mewun yindin kəreje tayia kəngayambanjuro galayeno. Nianjudə ti-a rokko napca, tayia cunodo leja kawurinjua jamaro wuljaa, ¹⁵ kənduwo sedan dudaye cawando. ¹⁶ Akko am mewun yindin galajənədə, tayima Siman kam tiro cu Biturus cakkənədə, ¹⁷ Yakuba tada Jabadiye, yanjugəna Yahaya-a, tayi yindi yero cu Bonaji cakkəna, maananjudə tadawa raduye,^y ¹⁸ koro Andarawus, Filibus, Bartolomi, Matiyu, Toma, Yakuba tada Alfawusse, Tadawus, Siman kam Kan'anaye,^z ¹⁹ Yahusa Iskariyot kam mukko kəladowayero Isaa sərəttuwumadə.

Kənduwo Isaye ndaran isi?

(Mat 12.22-32; Luk 11.14-23)

²⁰ Daji Isa fadoro wallada. Jama kada ye caye gai captane, har Isa-a fuwurawanju-aro masəna kəmboro katkero. ²¹ Kəramiyanju adəa fangeranniya, tia taro leyerə, hangal tia maujəna canı nangaro. ²² Koro maləmba Attauraye Jerujalemlan isanadəye: «Beljabul^a tia cədana! Kənduwo mai sedannayen sedannaa duji,» yera. ²³ Daji Isa tayia bowoje misalnın tayiro wuljiye: «Awiawin Yiwulis rakce Yiwulissa duji? ²⁴ Kərmai duwon kəlanjuro yaktiyia, rakce dəgaiwawo. ²⁵ Fado duwon kəlanjuro yaktiyia, fadodə ye rakce dəgaiwawo. ²⁶ Yiwulis ye kəlanju lawalaje yaktiyia, rakce dəgaiwawo, dunonju cerəna. ²⁷ Wunduma rakce fado kam dunoayero ngaye kəndanju cəmoyiwawo, sai kam dunoadəa cikkeriya duwon. Cikkeriya, kəndanju cəmoyi.

^y3.17 tadawa raduye - Am ro doia.

^z3.18 kam Kan'anaye - Kam lardunju rawoma.

^a3.22 Beljabul - Mai sedannaye tiro Yiwulis canı.

²⁸ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, biwu dio-a Alaa bastu-a samma kambo gawurdiyi. ²⁹ Amma kam Ruhu Alayea bassimadə, təmmaro tiro gawurdiyiwawo. Biwu har abadaro gawurdiwawo cədo!» yeno. ³⁰ Adəa wuldunjudə, ti karuwama cani nangaro.

Isaye yanju-a yanjugənaso-a

(*Mat 12.46-50; Luk 8.19-21*)

³¹ Isaye yanju-a yanjugənaso-a isane ci fadoyen dajane am tia bowojaro kenodo. ³² Am kada ye Isaa dirijane kəljane napcana duwon, tiro: «Yanəm-a yanəmgənaso-a deyan nia manjai,» yera. ³³ Isaye tayiro: «Wunduso yani-a yanigənaso-adə wo?»^b yenniya, ³⁴ am nadən napcanadəa ninije: «Akko yani-a yanigənaso-adə! ³⁵ Wundu duwon awo Ala cəraanaa cədimadə, tima yani-a yanigəna-adə wo!» yeno.

Misalla Isaye

Misal kasuni jəjərdumaye

(*Mat 13.1-9; Luk 8.4-8*)

4¹ Koro Isa walde ci bərəmben jamaa alamdu badiyeno. Am kada kadami nanjun captane, har maararo ngaye napkeno. Amdə samma ye cidilan ci bərəmdəyen dajana ngai duwon, ² awo kadan misalnin jamaa alamgeno. Curo alamdunjuyen tayiro: ³ «Fanowo, kam laa kuloro algama jəjərduro kiluwo. ⁴ Jəjərji ngai duwon, kasuni laa jawalnin fiyada. Daji ngudowa isane cotto gewo. ⁵ Kasuni laa ye na kau kaua katti ngəwu bawoalan fiyada. Katti ngəwu bawodəro, sadəman riyeno. ⁶ Amma kəngal samero tatkenniya, kausu jauje fərdu bawo nangaro rimje ngamgeno. ⁷ Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngiwidə riye algamadəa kimicciye,

^b3.33 Wunduso yani-a yanigənaso-adə wo? - Isa yanjua fagatto nojəna yaye, na Alayen nankəramidə buye gəni, Ala-a Almasiwunju-aa kasattuye.

kəla cakkənni. ⁸ Amma kasuni laadə ye na katti ngəlaan fiyadanniya, riye kəla ficce nema tai daje kekko, laa tada fiakku fiakku, laa firakku firakku, laa mia mia,» yeno. ⁹ Daji Isaye tayiro: «Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

Dalil Isaye ambo misalnin manaduwiye

(*Mat 13.10-17; Luk 8.9-10*)

¹⁰ Na Isayen wunduma gade baworo walyenniya, tayi mewun yindində-a amnju gade tia dirijane kəljanadə-a kəla misalladəyen tia keworo. ¹¹ Isaye: «Nayiro asər nodo bargaa Alaye noduro amardəgəna, amma tayi dawundon bawomasodəro awiso misalnin wuldiyi. ¹² Ngaima: “Caruima, asujaiwawo. Fanjaima, cariwawo. Adə gənia, Alaro waldane biwunja gawurdəna!”»[†] yeno.

Maana misal kasuni jəjərdumaye

(*Mat 13.18-23; Luk 8.11-15*)

¹³ Koro Isa walde tayiro: «Misal adəa asunuwwi wa? Awiawin gəle misal gade asunuwi? ¹⁴ Kasuni jəjərdumadə mana Alaye jəjərjo. ¹⁵ Kasuni kəla jawallen fidənasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, sadəman Yiwulis ise mana tayilan fidənadəa cuttuluwidə wo. ¹⁶ Tayi na kauan fidanasodə ye, tayima am manadəa fanjaiyama, karwu kəjiaro camoyidə wo. ¹⁷ Amma tayilan fərdu bawo nangaro, tussaiwawo. Kəla manadəyen kuttu casaiya, bi am tayia basarjaiyama, wajane koljai. ¹⁸ Am laaso ye kasuni na ngiwian fidənasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, ¹⁹ karwungai dio so, arsiyi mangardu so, awo gade luwaptu so karwunjaro ngasaane manadəa kəpcane tayiro faidajiyiwawodə wo. ²⁰ Amma tayi na katti ngəlaan fidanasodə, tayima am manadəa fanjane ngojane karwunjan rojana tayiro faidajiyi, nema laa tadanju fiakku, laa firakku, laa mia mia casakkidə wo.»

[†]4.12 Ish 6.9-10

*Misal fatəlaye**(Luk 8.16-18)*

²¹ Koro Isa walde: «Fatəladəa kəmon təmdaro ra cidiya dəgəllen gənaduro cawudi wa? A'a, tia kəla gənaduramnjuyen gənaji. ²² Awima gəraada federo culuwawodə bawo, koro awima asərre isanodiwawodə ye bawo. ²³ Kam səmonjuamadə fanjo!» ²⁴ Koro tayiro: «Awo fanuwiro hangal gənanowo! Jiri ambo ngalgəwwadə gai, nayi yero ngalnəgai, koro adəa kojəna nayiro njasargai. ²⁵ Kam nanjun awoamadə,^c tiro casargai, amma kam nanjun bawomadə,^d awo cədanadəmaa tilan camoyi.»

Misal kasuni řije wurajiye

²⁶ Koro Isa walde: «Nodo bargaa Alayedə alamanju kam laa kasuni cidiro fijiye gai. Fijiyiya, ²⁷ bune yen kal, kausu yen kal bonewane cədi, kasunidə ye řije wuraji, amma jiri fin tədi nojənni. ²⁸ Kattidəma cakke nema culuwi. Burwon kal cədiya, kəla ficci. Kəla cuttuluwiya, sim cədi. ²⁹ Bafiyama, tawida ngoje cəwərdi, sa kalaye isəna nangaro.»

*Misal kasuni mutarre**(Mat 13.31-35; Luk 13.18-21)*

³⁰ Koro Isa walde: «Awiro nodo bargaa Alayea rattalgəyiye? Misal fin gəle tia fisarniye? ³¹ Alamanju kasuni mutarre gai. Kasuni mutarredə, curo kasuniya am cidilan fijai sammayen tima təngəři wo. ³² Amma fijaiya, řije kəskawa jərwulan sammaro kura woro walje, dəlam kura kura cəde, har ngudoso rakcane kaudinjun fannja cadandi,» yeno.

^c4.25 kam nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənarə asuji.

^d4.25 kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganadəmaa tilan camoyi.

³³ Kəla raktunja fanduyen Isa tayiro mana Alayea misal kada jiri adə gainin wulyeyeno. ³⁴ Misalnin gənia, awima tayiro wuljəgənni. Amma sa nanjun jama baworo waljiya, fuwurawanjuro awiso fisarjiyi.

Kənduwo Isaye kəla karuwa-a cambaldu ingiye-ayen

(Mat 8.23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Yim adəa dunia ləmdu cədi duwon, Isaye fuwurawanjuro: «Leniyo bərəmdəa falliyo ci ingiye todəro koniyo!» yeno. ³⁶ Daji jamadəa kolyeranniya, maaradən Isaa ngojane leyerə. Maara gade ye rokkonjun mbeji. ³⁷ Daji karuwa dunoa cije ingi bərəmbe cambalje maaradəro fidiye, har maaradəa ləptu mayeno. ³⁸ Sadən Isa ngawo maaradəyen kəlanju birlan kənəm cədi. Fuwurawanjudə tia kənəmnin kesangəranniya, tiro: «Sayinna, nuiye, ni lambonəm bawo wa?» yera. ³⁹ Isa cije karuwadəro jəkkade ingi bərəmbedəro: «Waldəne gəm bone!» yenniya, karuwadə dajə dunia gəmbo walyeno. ⁴⁰ Daji Isaye tayiro: «Awiro yaayew? Kua yaye kambərsendo bawo wa?» yeno. ⁴¹ Fuwurawanjudə jauru rijane amanjaro: «A! Wundu gəle kam attə? Karuwa-a bərəm-ama mananju jagai!» yera.

Kənduwo Isaye kəla sedannayen

(Mat 8.28-34; Luk 8.26-39)

5 ¹ Daji Isa-a fuwurawanju-a bərəmdəa faljane kojane cidi Gərasawuyero kadira. ² Isa maaradəlan jəpkenniyama, karuwama laa kaurilalan culuwe tia kapkeyeno. ³ Kamdə kaurilalan kərga, koro wunduma rakce tia cikkeriwawo. Sərgalaman tia geroro yojiwawo. ⁴ Calan ngəwuro sinju-a mukkonju-aro sərga casakkəna yaye, kullum kəjan kəjanno kakamji. Wunduma rakce tia rojiwawo. ⁵ Bune-a kausu-a curo kaurila-a kauwa-ayen burwu cakke tiyinju kaunin rereji kərga.

⁶ Kamdə Isaa kuruwun kirunniya, cəgase ise fuwunjun tungurumje nguje ⁷ dunonjuro yilje: «Awi lambonəm wuro,

Isa Tada Ala Mai Samemayedə? Fuwu Alayen lowonjəkkəna, bare wuro ajawu gənasəgəmmi!» yeno. ⁸ Adəa wuldunjudə, Isaye calan tiro: «Sedan, kamdəa kolle luwe!» cənna nangaro. ⁹ Daji Isaye tiro: «Wundu cunəm?» cəne kiworənniya, tiye: «Cuni Kəwu Sojiyaye,^e andi kada nangaro,» yeno. ¹⁰ Bare tayia cididəlan dujənniro Isaa ngəwuro lowoyeno. ¹¹ Nadən alade kada kəla kau kuruwuyen newo cadi ye mbeji. ¹² Koro sedannadə Isaa lowojane: «Aladeyadəro dusagane curonjaro ngayiyo!» yera. ¹³ Tayiro amarjiye caluwe curo aladeyadəyero kasargawo. Daji aladeyadə alama dəwu yindi gai ngərəmjane kaulan jəpcane bərəmdəro fidagane ingiye ngoje kasuno.

¹⁴ Səniya aladeyayedə cagase lejane bəladə-a karaanju-alan lawardəa ambo wulyeyera. Amdə ye awo wakkajənədəa kuroro keluwo. ¹⁵ Na Isayero isane kam duwon tilan kəwu sedannaye caluwunadə kajəmunju ye lujəna, hangalnju ye kalkaljəna napkada kerunniya, riyera. ¹⁶ Tayi lamar adəa carunadə awo karuwamadə-a aladeyadə-aro wakkajəgənədəa amdəro wulyeyera. ¹⁷ Daji amdə ye Isa cidinja koljoro tia lowodu badiyera. ¹⁸ Isa maaradəro ngayi duwon, kam tilan sedanna caluwunadə ye Isaa lowoje kasacco rokkonjun dəga yeno. ¹⁹ Isa tiro amarjəgənni, tiro: «Waldəne fannəambo, ser kura Kəmande niro njəddənədə-a jiri nia njunonjənədə-a tayiro satkəgəne!» yeno. ²⁰ Daji kamdə leje cidi Bəlamewuyen ser kura Isa tiro cəddənədəa ambo wulduwu badiyeno. Tayi samma ajapkerə.

Kənduwo Isaye kəla kəndondi-a karmo-ayen

(Mat 9.18-26; Luk 8.40-56)

²¹ Koro Isa walde maaradən bərəmdəa falje koyenniya, jama kada isane tia dirijane kəlyera. Isa ci bərəmben duwon, ²² kam laa wurawa dandaldəye falnja cunju Jairus nadəro kadio. Isaa kirunniya, fuwunjun tungurumje ²³ tia jauru

^e5.9 Kəwu Sojiyaye - Soji dəwu arakku gai.

lowoje: «Feroni kəlayakku no cədi. Are mukkonəm tiro gənagəne, ngajo roaro dəgaro!» yeno. ²⁴ Isa cije kamdə-a rokko leyerə. Koro jama kada jaane tiro kəkəldagane tia gəgərəpkeyera.

²⁵ Kamu laa ye nadən mbeji, kərwu mewun yindinno bu fidanju^f dajənni. ²⁶ Mukko karwunma ngəwusoyen jauro leiya cana, koro kəndanju sammaa cuwatəkəna yaye, kalkalnju cuwandənni, kasuwadə fuwu juwui. ²⁷ Daji lawar Isayedəa fangenniya, kamudə ise ngawoyen susuje kalwunjudəa leyeno, ²⁸ awoa karwunjun: «To, kajəmunju bas lekkia, ngakki,» cəni. ²⁹ Sadəman bu fidanju dayeno, koro nanlewa cuwandənaro tiyinjun fangeno. ³⁰ Sadəman Isa ye kənduwo tilan culuwunaro asuje dawu jamadəyen suworde: «Wundu kalwuni lejo?» cəne kiworo. ³¹ Fuwurawanjudəye tiro: «A! Jamadə niro kəkəldagane gəgərəmnjaana rumma duwon, wundu nia lenjoro korəmidə?» yera. ³² Amma Isa memeje kam adəa cədənadəa kuroro mayeno. ³³ Kamudə awo tiro wakkajəgənadəa nojəna nangaro, riye lolojiaro ise fuwunjun tungurumje tiro jiredə ngaa wulyeyeno. ³⁴ Daji Isaye tiro: «Feroni, kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma! Kəlewan lene, nanlewa yade!» yeno.

³⁵ Isa tiro manajiyi ngai duwon, am laa fado kam kura dandaldəyen isane tiro: «Feronəm bawojəna. Awiro maləmdəa gadero suwolləmi?» yera. ³⁶ Amma Isa awo wuljaidəa fangenniya, kura dandalledəro: «Bare rinəmmi, biya yasarai!» yeno. ³⁷ Biturus-a Yakuba-a yanjugəna Yahaya-a gənia, bare wunduma gade tia jəganni yeno. ³⁸ Fado kam kura dandalledəyero kadiranniya, Isa jama captana kalala fijai kiro, laa so cadi, laa waiyo cani. ³⁹ Kərgaanniya, Isaye tayiro: «Awiro kalala finuwi ye, so diwi yedə? Ferodə bawojənni, kənəm cədi,» yeno. ⁴⁰ Amma tia rujane tiro kaasu keddo.

^f5.25 bu fidanju - Salanambu.

Amdə sammaa deyaro kittuluwunniya, ferodəye bawa-a ya-a am tia casadduwunadə-aa ngoje na ferodəyero kasargawo. ⁴¹Ferodəa muk koyen kidanniya, tiro: «Talita kum!» yeno, maananjudə: «Feroma, niro wulnjəgəkki, cine!» ⁴²Sadəman ferodə cije dadadu badiyeno. Tidə kər wunju mewun yindin. Adəa kerunniya, jauro ajapkerə. ⁴³Daji Isa wada ce tayiro bare wunduma lawar adəa fanjənni yeno. Koro awo kəmboye ferodəro cado yeno.

Am bəla Najaratte Isaa wadu

(Mat 13.53-58; Luk 4.16-30)

6¹Daji Isa nadəa kolje bəla wurajənədəro kadio. Fuwurawanju ye tia geya. ²Yim tustuyea dandallan jamaa alamdu badiyeno. Am tia kərənjana ngəwuso ajapcane: «Ndarən kam attə awo ania kiwando? Nanrashidu tiro tina attə awi? Koro ndayilan awo ajabba ajabba mukkonjuyen tədi? ³Ti gəna katako karoma, tada Merambe, yeiya Yakubaye-a Josiye-a Yahusaye-a Simanne-adə wo? Koro yanjugəna ferowadə-a rokko kərgaiye, mare?» cane tia kasatturo wayera. ⁴Isaye tayiro: «Nawi curo bəlanjaye-a durnjuye-a am fannjaye-aro kajia, darajanjua,» yeno. ⁵Adə nangaro nadən awo ajabba ajabba rakce cədənni, sai am dondi gana laaro mukkonju gənajiye tayia isangayeyeno. ⁶Adəgaima Isa kəla kambərsenambunjayen ajapkeno. Daji bəla bəlaro leje jamaa alamdu badiyeno.

Isaye kəngayambanju mewun yindindəa nodo

(Mat 10.5-15; Luk 9.1-6)

⁷Daji Isa mewun yindindəa bowoje tayiro kənduwo kəla sedannayen ce tayia yindi yindiyeen nodo badiyeno. ⁸Tayiro wada ce bəlawurodəro ka gənia, bare awima ngojanni: kəmbo, bi ngərwu, bi wuri, ⁹koro suno casakko, amma bare gəmaje yindi ngojanni yeno. ¹⁰Koro tayiro: «Ndarən yaye fado ngawuwwadən nammowo, har kawu nadəa kolluwiro.

¹¹ Amma ndaran yaye nayia njamowonni bi manando fandu wayeraa, nadæa kolluwiya, katti sindoye kagangowo,⁸ tayiro shedaro waljo!» yeno. ¹² Adægaima kəngayambanjudə lejane ambo kawuri cadde tuwa cado yera. ¹³ Sedan kada duyera, koro am dondi kadaro kəndawu jaitunne fijagane samjagane tayia isangayeyera.

Mai Hirudusse Nawi Yahayaa roro njejo

(Mat 14.1-12; Luk 9.7-9)

¹⁴ Mai Hirudus lawar ani sammaa fangeno, dalilnjudə cu Isayedə ndarasoro tatardegəna nangaro. Am laaye: «Yahaya Kasalama roaro walje cijo! Adəma nangaro kənduwo awo ajabba ajabba dioye nanjun mbeji,» cani. ¹⁵ Laaye: «Ti Nawi Iliya,» cani. Laaye: «Ti nawi, nawiya kureye falnja gai,» cani. ¹⁶ Amma Mai Hirudus adəa fangenniya, tiye: «Yahaya kam kəlanju kamməkkənadə roaro walje cijo!» yeno.

¹⁷ Caman Mai Hirudus Ya Hirudiyaa, ti kamu yanjugəna Mai Filibusse duwon, kamuro cəmowona. Ti nangaro, Mai Hirudus cakke Yahayaa cadane cekkere kosoro kesakko, ¹⁸ dalilnjudə Yahayaye Mai Hirudusso: «Kamu yanəmgənaye mowodə haram!» cənna nangaro. ¹⁹ Koro Ya Hirudiyaa Yahayaa wul wajəna, har tia roro njejoro maji. Amma jawal cuwandənni, ²⁰ dalilnjudə Mai Hirudus Yahayadə jirema ye, kam Alaye yero asujiye tia riye cəriwi nangaro. Mai Hirudus tia kərənjiya, hangalnju ciji, adə yaye mananju fanduro cəraana.

²¹ Ngaima duwon Ya Hirudiyaye sanju kadio.^h Saanduri Mai Hirudus tambənaye kidənniya, Mai Hirudus wakkillanju-a kajallawanju-a amwurawa cidi Galileye-aro masəna kəji dabbaryeyeno. ²² Fero Ya Hirudiyaye ise bikke kirandənniya, Mai Hirudus-a kusottowanju-a ye karwunja jauru kəjiyeno.

⁸6.11 katti sindoye kagangowo - Səmo kasta, maananjudə wowom Alayero tayia koljagai.

^h6.21 Ya Hirudiyaye sanju kadio - Sanju kənnasar fandoye kadio.

Mai Hirudusse ferodəro: «Awi yaye ronəm cəraanadəa suwore niro njikke!» yeno. ²³Kansi juwune tiro: «Kore! Awodə reda cidiniyero walyeno yaye, niro njikki,» yeno. ²⁴Daji ferodə culuwe yanjuro: «Yani, awiro tia korəkki?» yenniya, Ya Hirudiyaye: «Kəla Yahaya Kasalamaye!» yeno. ²⁵Sadəman ferodə dəgalje na Maidəyero walde tiro: «Wuro kərmamaro kəla Yahaya Kasalamaye curo buwuruyen simiya, raakko!» yeno. ²⁶Maidə karwunju jauru kuttu yaye, kansi bonju-a kusottowanju-a nangaro ferodəro daptuwu cəraanni. ²⁷Sadəman kowonanju laaro wada ce kəla Yahayayedəa cuwudo yeno. Kowonadə leje kosolan kəla Yahayaye kamje ²⁸kəlanjudəa buwurulan cuwude ferodəro kaino, ti ye ngoje yanjuro kaino. ²⁹Fuwurawa Yahayaye lawar adəa fangeranniya, isane kaminnju ngojane caade kauriro casakke sənayera.

Isaye am dəwu uwu ambadu

(Mat 14.13-21; Luk 9.10-17; Yah 6.1-15)

³⁰Kəngayambadə na Isayen captane awo cadəna-a jiri jamaa alamjana-a sammaa tiro wulyeyera. ³¹Isaye tayiro: «Arowo runde karaa na wunduma bawo laaro leniyo, tussowo!» yeno, dalilnjudə am kada kadami nanjaro isane waldai, har dama masəna dioyemaa cawandənni nangaro. ³²Daji tayi runja maararo ngasaye karaa na wunduma baworo leyera. ³³Amma ledu cadilan am kada tayia carune asujane bəla samman caluwe silan cagase tayin fuwunno nadəro leyera. ³⁴Isa maaradən jəpkenniya, jama kada captanadəa cure tayia njunoyeno, tayi alama dimiya səni bawoa gai nangaro. Daji awo kadan tayia alamdu badiyeno. ³⁵Dunia ləmgenniya, fuwurawanju isane tiro: «Na adə karaa bowu, koro dunia ye ləmjəna. ³⁶Jamadəa salamme, bəla-a bəladəya-asoro leja awo kəmboye cesiwo!» yera. ³⁷Amma Isaye tayiro: «Nayima awo kəmboye tayiro yowo!» yeno.

Tayiye: «A! Leniye kəmbo dinariyusⁱ yer yindia yiwiye tayiro yiye wa?» yera. ³⁸ Isaye: «Burodi ndawu taw? Lenowo ruiwo!» yeno. Lejane kerunniya, tiro: «Uwu buni yindi-a,» yera. ³⁹ Daji Isa wada ce jamadāa yakca kəwu kəwuro kəla kajim kəriyen napca yeno. ⁴⁰ Adəgai amdə yaktane laa mia mia, laa fiwu fiwuro napkera. ⁴¹ Daji burodi uwudə-a buni yindidə-a ngoje kəla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidəa fəsakce fuwurawanjuro ce fuwu jamadəyen gənayera. Koro buni yindidə yea tayi sammaro dagaryeyeno. ⁴² Tayi samma jawune kulyera. ⁴³ Fuwurawadə gaptowo burodiye-a buniye-aa capkeranniya, jowo mewun yindin kesəmbəro. ⁴⁴ Am burodi adəa jawunadə kongwa dəwu uwu.

Isaye kəla ingiyen silan ledu

(Mat 14.22-36; Yah 6.16-24)

⁴⁵ Sadəman Isa fuwurawanjudəa cakke tin fuwunno bərəmdəa koja ci todəro bəla Baitsaidayero lejaro maararo kasargawo, ti ye jamadəa salamji yeno. ⁴⁶ Tayia salamgenniya, moduwa dioro kəla kau kuruwuyero giwa. ⁴⁷ Kəngal kikkurənniya, maaradə dawu ingiyen, Isa ye ti tilonju lok kəla kauyen. ⁴⁸ Karuwa dunoa nangaro fuwurawanju kiaddin fuwuro lejairo kirunniya, Isa sa yakku buneyen kəla ingiyen silan nanjaro kadio. Karənnjayan kodu cəraana duwon, ⁴⁹ Isa kəla ingiyen silan ledu cədidəa kerunniya, kaime kam nunaye cane burwu kesakko. ⁵⁰ Tayi samma tia caruna ye, karwunja kamdəna ye. Sadəman Isa tayiro manajiye: «Karwundo gerowo, wuma! Bare rinuwwi!» yeno. ⁵¹ Daji tayiro kəldiye maaradəro kərgaanniya, karuwadə gəm nəmgeno. Tai dajane ajarcana, ⁵² dalilnjudə maana lamar burodi uwuyedəa asujanni, kəlanja tikkerəna nangaro.

ⁱ6.37 dinariyus - Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

⁵³ Daji bərəmdəa faljane koyeranniya, cidi Gennesarettero isane maaradəa kekkerō. ⁵⁴ Maaradən jəpkeranniyama, am cididəye Isaa asuyera. ⁵⁵ Adəgaima amdə cagase cididə ngaro tatardagane amnja dondiso kəla bənaramnjayen ngojane ndara yaye na ti mbeji fanjanadəro njado badiyera. ⁵⁶ Bələdeya, bi bəla, bi bəla kuloye, biya ndara duwon na lejəna ngasoro am dondisodəa ngojane cawudəne ci kalwunjuyey runju lejaro tia lowoyera. Am kalwunjudəa lejana samma ngayera.

Tayir-a tayir gəni-a

(Mat 15.1-20)

7 ¹ Farisawa-a maləm̄ba Attauraye laa-a Jerujalemlan isane na Isayen capkadaranniya, ² fuwurawanju laa mukkonja tayir gəni bəri jawui kero, maananjudə mukkonja tuljanni. ³ Wotte Farisawadə-a yaudiya samma-a ada amwurawanjayeja jaane mukkonja kalkallo tuljannia, kəm̄bo jawuiwawo. ⁴ Kasuwulan isaiya, kasaldannia, kəm̄bo jawuiwawo. Koro ada gade kada cadana cadi mbeji, gəmdowolom so, tasa so, kulo so tulda gai. ⁵ Daji Farisawa-a maləm̄ba Attauraye-aye Isaro: «Awiro fuwurawanəmdə ada amwurawayedəa koljane mukkonja tayir gənin kəm̄bo jawuidə?» cane tia keworo. ⁶ Isaye tayiro: «Nayi mənafəkkaso, awo Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen kələndon wuljənadə jire, kitawulan ruwuwadadə gai. Tiye:

“Jama adə cilan wuro daraja sadi,
amma karwunjan nanin kuruwujana.

⁷ De sullo wua ambənsagai,
alamdunjadə wada kambe,”† cənna.

⁸ Wada Alaye kolluwe ada kambe gawwa.»

⁹Koro tayiro: «Fagat, wada Alaye wanuwe adando garo jauru nonuwwa! ¹⁰Kuren Nawi Musaye: “Bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!”† koro “Kam duwon bawanju bi yanjua bassənamadə, tia roro ceyeso!”† cənna. ¹¹Amma nayiye: “Kam bawanju-a yanju-aro: ‘Awo nanin nuwandoro təmanuwwadəa Alaro gənaakkəna,’ cənia, ¹²bare gadero bawanju-a yanju-aro banajəgənni,” nuwi. ¹³Adəgaima adando tatarnuwe mana Alayedəa bowuro kalakkew. Koro awo kada jiri adə gai diwi,» yeno.

¹⁴Daji Isa walde jamadəa nanjuro bowoje tayiro: «Nayi samma fanowo, asunowo! ¹⁵Awima awo deyalan curo kambero ngaye kamdəa tayir gəniro cədima bawo, amma awowa curo kamben caluwidə, tayima kamdəa tayir gəniro cadi wo. ¹⁶[Kam səmonjuamadə fanjo!]» ¹⁷Isa jamadəa kolje fadoro kərgaanniya, fuwurawanjudə kəla misal adəyen tia keworo. ¹⁸Isaye tayiro: «A! Nayi ye kəla jakkadaa wa? Awi yaye deyalan curo kambero ngaanadə kamdəa tayir gəniro cədiwaworo nonuwwi wa? ¹⁹Dalilnjudə karwunjuro gəni, curonjuro ngaye tiyinjuyen culuwi,» yeno. Adəgainin kəmbo samma halallo asuyeyeno. ²⁰Isaye walde tayiro: «Awo curo kamben culuwidə, tima kamdəa tayir gəniro cədi wo. ²¹Dalilnjudə niadiwi so, jarawa so, nambarwu so, kam njejo so, ²²kənjəna so, mangar so, nankəlado so, curoyindi so, nanjane so, nandəri so, ngadar so, rokura so, hangalnambu so karwu kamedəman caluwi. ²³Awo diwi ani samma curo karwudəyen caluwe kamdəa tayir gəniro cadi,» yeno.

Kamu lardu kərdiyaye ser Alaye fando

(Mat 15.21-28)

²⁴Daji Isa cije nadəa kolje lardu bəрни Tirre-a Sidonne-ayeroḷ leyeno. Bare wunduma ti mbejiro asujənniro

ḷ7.24 lardu bəрни Tirre-a Sidonne-aye - Lardu kərdiyaye.

†7.10 NL 20.12; SK 5.16 †7.10 NL 21.17; Lew 20.9

fado laaro kərgawo, amma gəradunjudə yojənni. ²⁵ Kamu laa feronju kəlayakku karuwaa lawar Isaye fangenniya, ise fuwunjun tungurumgeno. ²⁶ Kamudə lardu Gəresse tia cidi Siri-Fenisiyelan kesambo. Daji Isa sedandə feronjulan dujoro tia ngəwuro lowoyeno. ²⁷ Isaye tiro: «Kolle burwon yalla jawo kulja, kəmbo yallayedəa ngonəme kərisoro njodə jussənni!» yenniya, ²⁸ kamudə tiro kalakciye: «Aaa, Kəma. Adə yaye kərisodəma kəmbo yalla koljane cidiro cukkurunadəa jawui,» yeno. ²⁹ Daji Isaye tiro: «Kəla mananəm adəyen lene, sedandə feronəmlan culuwuna,» yeno. ³⁰ Adəgaima kamudə fadoro walladanniya, feronju kəla dəgəllen bowada nayeyeno, koro sedandə tilan culuwuna.

Isaye kam muwa ye, kəgənji ye isangaduwu

³¹ Daji Isa lardu bəрни Tirredəa kolje cidi bəрни Sidonneyen koje bərəm Galileye cidi Bəlamewudəyero kadio. ³² Nadən tiro kam laa muwa ye, kəgənji ye cakkude Isaa lowojane mukkonju tiro gənajuwo yera. ³³ Isa kamdəa dawu am captanayen səgəriro kittuluwunniya, ngulondonju curo səmo yindi kamdəyero cakke lalləri təwaje təlam kamdəyea leyeno. ³⁴ Daji Isa kəla samero sapce captiye sinje: «Efata!» yeno, maana efatayedə fərəmdəne. ³⁵ Sadəman səmo kamdəye fərəmde, awo təlamnjuro mana dapcəgəna ye wuide, farakko manadu badiyeno. ³⁶ Isa amdəro wada ce bare wundumaro wuljaganni yeno. Amma wada ce sapciyi yaye, cayemaa kojənaro manajaidəma. ³⁷ Amdə jauru naa kojənaro ajapcane: «Awisoa kalkallo cədəna, har muwasoa fanjairo cədi ye, kəgənjisoa manajairo cədi ye!» cani.

Isaye am dəwu dewu ambadu

(Mat 15.32-39)

8 ¹Yim anin caye gai jama kada na Isayen mbeji, koro awima kəmboye nanjan bawo. Daji Isa fuwurawanjua

nanjuro bowoje tayiro: ²«Jama kada adəa njunokkəna, dalilnjudə ku rokkonilan kawunja yakku, koro awima kəmboye nanjan bawo nangaro. ³Kənanjaa duwon tayia fannjaro lejaro salamməkkia, jawallan dunonja baworo walji, laanja kuruwun isana nangaro,» yeno. ⁴Fuwurawadəye tiro: «Ndaran gəle karaa adən kam rakce kəmbo cuwande jama ania ambaji?» yera. ⁵Isaye tayiro: «Burodi ndawu nandon?» cəne kiworənniya, tiro: «Tulur,» yera.

⁶Daji Isa jamadəa cakke cidin napkera. Burodi tulurdəa ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakce fuwurawanjuro ce fuwu jamadəyen gənaja cəne fuwunjan gənayera. ⁷Buni sanana ye nanjan mbeji. Isa bunidə yea ngoje Alaro ardiyenniya, fuwurawanjuro ce fuwu amdəyen gənaja yeno. ⁸Jamadə jawune kulyera. Fuwurawadə gaptowodəa capkeranniya, jowo kalaram tulur kesəmbəro. ⁹Nadən am alama dəwu dewu gai mbeji. Daji Isa jamadəa salamgenniyama, ¹⁰ti-a fuwurawanju-a maararo ngasaye cidi Dalmanutayero leyerə.

Alama sameye mada

(Mat 16.1-4)

¹¹Daji Farisawa laa isane kambiwu Isaro njəddo badiyera. Tia rijapturo alama laa sameye tayiro fəlejuworo mayera. ¹²Amma Isa captiye sinje: «Awiro am jaman adəye alama majaidə? Jiremaro nayiro wulnjagakki, alama fima am jaman adəyero fəlediyiwawo,» yeno. ¹³Daji tayia kolje maaradəro walde ngaye bərəm falje kanji todəro koyeno.

Yis Farisawa-a Mai Hirudus-aye

(Mat 16.5-12)

¹⁴Fuwurawadə ngessane burodi ngojanni. Burodi fal curo maaradəyen gənia, nanjan awo kəmboye bawo. ¹⁵Isa səmonja kasse tayiro: «Yis Farisawaye-a Mai Hirudusse-aro hangal gənanowo!» yeno. ¹⁶Tayidə kattenjan kəla burodirja bawoyen mana badiyera. ¹⁷Isa adəa asuje tayiro: «Awiro kəla

burodi nandon bawoyen mananuwidə? Ra, kua yaye ruwe asunuwwi wa? Nayi kəla tikkerənaa wa? ¹⁸ Simndoa duwon ruwwawo wa? Səmondoa duwon fanuwwawo wa? Ra, nayi ngeskada? ¹⁹ Burodi uwu am dəwu uwuro fəsakkeyekkəniya, gaptowodən jowo ndawu yimbəruw?» yeno. Tiro: «Mewun yindin,» yera. ²⁰ Isaye: «Koro burodi tulur am dəwu dewuro fəsakkeyekkəniya, gaptowodən jowo kalaram ndawu yimbəruw?» Tiro: «Tulur,» yera. ²¹ Daji tayiro: «To, kua yaye asunuwwi wa?» yeno.

Isaye kambu isangaduwwi

²² Isa-a fuwuranju-a bəla Baitsaidayero kadiranniya, am laa kambu laa cawude Isaa lowojane kamdəa lejo yera. ²³ Daji Isa mukko kambudəyeya cədanə tia jeje ngawo bəlayero kittuluwo. Simnjuro lalləri təwajiye tiro mukko gənajiye: «Awo laa rumi wa?» cənə tia kiworo. ²⁴ Kambudə kəla sapce: «Aaa, am rukki, amma alamanja kəska dadajai gai,» yeno. ²⁵ Koro Isa walde simnjuro mukko gənayeyenniya, ricce sim cuwande awiso farakko curuiro walyeno. ²⁶ Daji Isaye: «Bare bəladəmaro waldəmə ngaammi!» cənə kamdəa salamje fadoro lejo yeno.

Bituruse Isama Almasiwu Alayedə woro asudu

(Mat 16.13-20; Luk 9.18-21)

²⁷ Isa-a fuwuranju-a bəladeyaso cidi bərnə Kaisariya Filifiyen dasaanadəro leyera. Kəla jawallen duwon, Isaye fuwuranju: «Wunduro wua amsodə ngosera?» cənə tayia kiworo. ²⁸ Tayiye: «Am laa Yahaya Kasalama cani, laa ye Nawi Iliya cani, laa ye nawiya kureye falnja cani,» yera. ²⁹ Daji Isa walde: «Nayidə, wunduro wua ngosew?» cənə tayia kiworənniya, Bituruse: «Nima Almasiwudə wo!» yeno. ³⁰ Amma Isa səmonja kasse tayiro bare wundumaro ti wunduro wuljaganni yeno.

Isaye kēla karmonju-a cidunju-ayen wuldu*(Mat 16.21-28; Luk 9.22-27)*

³¹ Koro Isa fuwurawanjuro Ala kadarjəna *Tada Kambedə kuttu tai daje cane amwurawa-a wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a tia wajane roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji cəne tayia alamdu badiyeno. ³² Adəa federo tayiro wulyeyeno. Biturus tia səgəřiro cuttuluwe tiro njəkkado badiyeno. ³³ Amma Isa suworde fuwurawanjua kirunniya, Biturusso jəkkade: «Nani kolle, Yiwulis! Awo karwunəmlan tammadə Alaye gəni, kambe!» yeno.

³⁴ Daji Isa jamadə-a fuwurawanju-aa nanjuro bowoje tayiro: «Kam laa wua ga cəraanaa, mərədu kəlanjuye wajo kəskanju karmoye^k ngojo wua səga. ³⁵ Dalilnjudə wundu duwon ronju řiwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma wundu duwon wu-a kawuři kəji Alaye-a nangaro ronju cuwatkanamadə ronjudəa cəřiwi. ³⁶ Kam dunia adə ngaa jəgande ronju asarjiya, nda riwanju? ³⁷ Awi gəle kam ce ronju cuwandi? ³⁸ Wundu duwon jaman diwi Alaro nan'ansi njəddoye adən kəla wu-a manani-ayen nangujənamadə, Tada Kambedə ye daraja Bawanjuyen malaiyawa sameye-a rokko isiya, **9** tia nanguji,» yeno. ¹ Koro Isa walde: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adən daada mbeji, kawu kawunja dajidəro, nodo bargaa Alaye kənduwoaro walde isi carui,» yeno.

Kalmaram: Tada Kambe

Alama kərwu yer uwu gai kawu Bargaande Isa Almasiwu tambidəro, Nawi Daniyel kənnasimlan kuris Alaye-a malaiyawa kada kadami-aa kiro. Nawi Daniyel curui ngai duwon, alama adamgənyaye laa curo fofou sameyen ise kuris Alayedəa nayeyeno. Ala tiro kənduwo-a daraja-a

^k8.34 kəska karmoye - Kəska duwon tiro kam jajagane nuidə.

kərmai-aa ce jama duniaye samma tiro ambətkeyera. Kərmainjudə sawisoro dəgai, təmmaro ceriwawo. Kam kəlanjun Nawi Daniyel mana cədənədə tima Isa Almasiwudə wo.

Bargaande Isa ngəwuro kaala Tada Kambedən faidade kəlanjua adamgənaye kuranjadəro ngoyeno. Awi maananjudə? Jiri awo kitawulan ruwuwadadə gai, Ala kədarjəna Tada Kambedə kuttu tai daje cane wurawa adinwu yaudiyaye tia wajane roro keyeso, koro kawu yakkua roaro walje ciyeno. Adəgaima ti biwu cədannidə biwu duniaye ngoje, har Ala ronju njodəa ardije ambo gawara kaino. Adəma nangaro Tada Kambedə nanjun kənduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji, koro ambo wowom gənaduwwuye ye mbeji. Kiyama wakkajiya, Tada Kambedə duniaro walde ise jama duniaye sammaro shara cəddi.

Isaye darajanjua fəledu

(Mat 17.1-13; Luk 9.28-36)

²Ngawo adəyen kawu arakkua Isa cije Biturus-a Yakuba-a Yahaya-a runjaa ngoje kəla kau kuruwu laayero gewa. Fuwunjan Isaye alamanju falde ³kajəmunju ye bul fok tai daje yiyiljiro walyeno, jiri wunduma dunialan kare tulje rakce buljiwawodə gai. ⁴Koro Nawi Iliya-a Nawi Musa-a tayiro fəledagane Isa-a jandedu badiyera. ⁵Daji Biturusse Isaro: «Sayinna, andi na adən mbejidə jauru ngəla. Kolle ngurwo yakku lammiyo: fal kaanəm, fal Nawi Musaye, fal ye Nawi Iliyaye,» yeno. ⁶Awo wuljidəmaa nojənni, tayi rijana nangaro. ⁷Daji fofou ise tayia jakkeno. Curo fofoudəyen kowo nukce: «Adəma Tadani wo, tia jauru raakkəna. Mananju fanowo!» yeno. ⁸Sadəman memeyeranniya, Isa tilonju lon gənia, wundumaa carunni.

⁹ Kəla kaudəyen jəpcai duwon, Isa tayiro sapciye bare awo caruna adəa wundumaro wuljaganni, sai Tada Kambədə karmolan cijiya duwon yeno. ¹⁰ Tayi ye lamar adəa curonjan royera, amma awi maana karmolan ciduyədə woro kattenjan tawori kasarga. ¹¹ Daji fuwurawadəye tiro: «Awiro maləmba Attaurayedə sai Nawi Iliya burwoje isi¹ canidə?» cane tia keworo. ¹² Isaye tayiro: «Jiremaro Nawi Iliya burwon ise awiso kalkallo kalakci. Awiro gəle kitawulan Tada Kambədə tai daje kuttu cane am tia rujane wajai ruwuwadadə? ¹³ Amma nayiro wulnjagakki, Nawi Iliya isəna, koro awiso kuttu ronja cəraanaa tiro keddo, jiri kəlanjun kitawulan ruwuwadadə gai,» yeno.

Isaye tada karuwaa isangaduwi

(Mat 17.14-21; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Na fuwurawa gapcanadəyero kadiranniya, am kada kadami tayia dirijane kəljana, koro maləmba Attauraye ye tayiro kambiwu caddi kero. ¹⁵ Jamadə Isaa kerunniyama, tayi samma ajapcane cagase isane tia lewayera. ¹⁶ Daji Isaye fuwurawadəro: «Kəla awiyen tayi-a kambiwu diwi?» cəne tayia kiworo. ¹⁷ Curo jamadəyen kam laaye tiro: «Sayinna, tadani niro njukkudəkko. Ti karuwaa, sedandə tiro mana dapcəgəna. ¹⁸ Ndaran yaye karuwadə tia cədaiya, tia cidiro bəp gəpce, cinju nga bilwua sherinju nalje suduji. Sedandəa dujaro fuwurawanəmbe lowoyekkəniya, tayiro katkero,» yeno. ¹⁹ Isaye tayiro: «Am jaman adəyeso kambərsenambuwi, har sawi gairo dawundon dəgakki? Koro sawi gairo nayia rannjakki? Tadadəa wuro sukkudowo!» yeno. ²⁰ Daji tadadəa tiro kekkudo. Sedandə Isaa kirunniyama, tadadəa bakce, kar kar loloje cidiro cure cinju nga bilwua fərwəryeno. ²¹ Isaye bawa tadadəyedəro: «Tən sawi gai adə tiro wakkajiyi?»

¹9.11 Nawi Iliya burwoje isi - Kawu Almasiwu Alaye isidəro, Nawi Iliya isi.

cāne tia kiworo. Kamdāye tiro: «Gananjun. ²²Tia njejoro ngəwuro kannu so, ingi soro gəpcəgəna. Rangəmia, marne njunosane andia sasane!» yeno. ²³Daji Isaye tiro: «A! Rangəmia? Kam duwon mərsajənamadəro awiso yoji!» ²⁴Sadəman bawa tadadəye kowo sapce: «Mərsanjəkkəna, marne kambərsenambunin banasəgəne!» yeno. ²⁵Isa am kada nadəro cagase isairo kirunniya, sedandəro jəkkade: «Nima sedan muwa kəgənjima, wada njikki, tia kolle luwe, bare gadero tiro ngaammi!» yeno. ²⁶Daji sedandə burwu cakke tadadəa tai daje bakce fərdakce kolje kiluwo. Tadadə alama kamin gairo walje, har am ngəwuye: «Ti bawo, nuna!» yera. ²⁷Amma Isa tia mukkoyen cədane sapkenniya, tadadə cije dayeno.

²⁸Isa fadoro kərgaanniya, fuwurawanjuye runjan tiro: «Awiro sedandəa duda andiro katkero?» cane tia keworo. ²⁹Isaye tayiro: «Moduwan gənia, jawal sedan jiri adəa duduye bawo,» yeno.

Isaye walde kəla karmonju-a cidunju-ayen wuldu

(Mat 17.22-23; Luk 9.43b-45)

³⁰Daji Isa-a fuwurawanju-a nadəa koljane cidi Galileyen koyera. Isa wunduma nojiya cəraanni, ³¹dalilnjudə fuwurawanjua alamji nangaro. Tayiro: «Tada Kambədəa mukko ambero sərəccagane tia roro ceyesi. Ngawo tia ceyesənayen kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno. ³²Amma fuwurawadə mana adəa asujanni, koro tia kororo riyera.

Wundunja kura wo?

(Mat 18.1-9; Luk 9.46-50)

³³Daji Isa-a fuwurawanju-a bəрни Kafarnaambo kadira. Isa curo fadoyen duwon, tayiro: «Kəla awiyen jawallan kambiwu diwidə?» cāne tayia kiworo. ³⁴Amma tayi cinja kajanni, dalilnjudə jawallan kambiwu kəla wundunja kura woyen cadəna nangaro. ³⁵Daji Isa napce tayi mewun

yindindæa bowoje tayiro: «Kam laa fuwumaro waldu cæraanaa, jama sammaye ngawoma-a wolodinja-aro waljo!»³⁶ Daji tadaana laaa ngoje dawunjan isadayeyeno. Tadaæa nganjiro ngoyenniya, tayiro: ³⁷«Wundu duwon tadaana adæ gaia cunilan^m cæmowonamadæ, wumaa sæmowo. Koro wundu duwon wua sæmowonamadæ, wua gæni, ti wua sunodænamadæa cæmowo,» yeno.

³⁸Yahayaye Isaro: «Sayinna, kam laa sedanso cunæmlan duji kiruiyendeya, andia saanni nangaro, tiro dapkeyeiyee!» yeno. ³⁹Amma Isaye: «Bare tiro dapkæwwi, dalilnjudæ wunduma cunilan awo ajobba cædidæ rakce diwini wuljiwawo. ⁴⁰Awoa kam lawalamande gænidæ kaande. ⁴¹Wundu duwon nayi Almasiwuye nangaro ingi kænjayæ gæmdowolom fal njadænamadæ, jiremaro nayiro wulnjangakki, tæmmaro mukowanju fucciwawo.

Awiso njakke biwu dimiro hangal gænane!

⁴²«Wundu duwon tadawa sanana wua mærsasanaso aniye falnjava cakke talje biwu cædidæ, kamdæye daunjuro kau neduram mafændi lujagane bæræmbo gæpcaanama tiro ngalwo. ⁴³Mukkonæm njakke tallæme biwu dimia, tia kamme! Mukko yindia kannu tæmmaro nuiwaworo ngawodæroa, maskin ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo. ⁴⁴[Curo jaannamayedæn kuri tiyidæa jawuidæ sanuiwawo, koro kannudæ ye tæmmaro nuiwawo.] ⁴⁵Koro sinæm njakke tallæme biwu dimia, tia kamme! Si yindia kannuro nia gæptuwudæroa, dungu ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo. ⁴⁶[Curo jaannamayedæn kuri tiyidæa jawuidæ sanuiwawo, koro kannudæ ye tæmmaro nuiwawo.] ⁴⁷Koro simmæm njakke tallæme biwu dimia, tia kulaine! Sim yindia kannuro nia gæptuwudæroa, sim falla nodo bargaa Alayero ngaammama niro ngalwo. ⁴⁸Curo jaannamayedæn

^m9.37 cunilan - Isa nangaro.

kuri tiyidəa jawuidə sanuiwawo, koro kannudə ye təmmaro nuiwawo.

⁴⁹ «Wunduso kannulan mandaaro walji.ⁿ ⁵⁰ Mandadə ngəla, amma kəlambo walyenoa, jiri fin gəle cayenju gairo walji? Adə nangaro nayi kəlando mandaaro wallowo, amando-a ye nanlewan dəgaiwo!»

KIDA ISAYE CIDI YAHUDIYAYEN

Kambiwu kəla kamu dəptayen

(Mat 19.1-12)

10¹ Daji Isa nadəa kolje cidi Yahudiyaye ngawo bərəm Jordaniyen dəganaro leyeno. Caye gai jama kada tiro captagane, koro walde tayia alamdu badiyeno. ² Farisawa laa Isaa rijapturo isane tiro: «Kam kamunju dəptadə halal wa?» cane tia keworo. ³ Isaye tayiro: «Awi Nawi Musa nayiro wadaro njado?» yeno. ⁴ Tiro: «Nawi Musa kakkadu kamu dəptaye ruwunəme tia koldu kwaro amarjəgəna,»[†] yera. ⁵ Isaye tayiro: «Kəlakibbundo nangaro Nawi Musa wada adəa nayiro ruwungeyera. ⁶ Amma badiduramnin: “Ala tayia kongwa-a kamu-aro alakkeno.”[†] ⁷ “Dalil adəyero kwa bawanju-a yanju-aa kolje kamunjuro kərđiye ⁸ tayi yindiso tiyi fallo waljai.”[†] Adəgaima kua adən fuwun tayidə yindi gəni, tiloro waljana. ⁹ Adə nangaro awo Ala kəljənadəa bare kam firjənni!» yeno.

¹⁰ Tayi fadon duwon, fuwurawanju kəla mana adəyən tia keworo. ¹¹ Isaye tayiro: «Wundu duwon kamunjua dəpce gade niyajənadə tiro biwu cədde kənjəna cədəna. ¹² Koro kamu duwon kwanjua dəpce gade niyajənadə, ti ye kənjəna cədəna,» yeno.

ⁿ9.49 kannulan mandaaro walji - Bonedə, tilaman kambərse kambe kibbaji.

[†]10.4 SK 24.1-4 [†]10.6 Bad 1.27; 5.2 [†]10.7-8 Bad 2.24

Isaye yalla sananaro barga dæptuwu

(*Mat 19.13-15; Luk 18.15-17*)

¹³ Am laa Isa yallanja sananaa mukkon lejero nanjuro cawudi duwon, fuwurawadæ amdæa wusayera. ¹⁴ Isa adæa kirunniya, karwunju waje fuwurawanjuro: «Yalladæa kollowo naniro isa, bare tayiro dapkwæwi! Nodo bargaa Alayedæ am tayi gaiye nuwanja, diye! ¹⁵ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon tadaana gai nodo bargaa Alayedæa kasaccænnidæ tæmmaro ngayiwawo!» yeno. ¹⁶ Daji yalladæa nganjiro ngoje kælanjaro mukko gænajiye tayiro barga dæpkeyeno.

Gariwu laaye ro sawisoye mada

(*Mat 19.16-30; Luk 18.18-30*)

¹⁷ Isa cije jawal kidanniya, kam laa cægase ise fuwunjun tungurumje tiro: «Malæm ngælama, awi dikke ro sawisoye^o fandækki?» cæne tia kiworo. ¹⁸ Isaye tiro: «Awiro wua ngælaman bowosæmi? Ala gænia, wunduma ngæla bawo. ¹⁹ Wadawadæa nonæmma:^p Bare ro kambe tuluwummi, bare kænjàna dimmi, bare nambarwu dimmi, bare sheda kambu dimmi, bare kamba jambanæme kændanju bummi, bawanæm-a yanæm-aro daraja ye!»[†] yeno. ²⁰ Kamdæye: «Sayinna, tæn ganani lan wada ani sammaa gakkæna,» yeno. ²¹ Isa tia ninije kirawo. Tiro: «Awo fal nia maunjæna. Lene kændanæm sammaa lade talaawaro ye, arsiyi samelan fandæmi. Daji are wua sægai!» yeno. ²² Kamdæ mana adæa fangenniya, ti jauru gariwu nangaro fækkanju kærje karwu kuttuaro sapkadan.

^o**10.17 ro sawisoye** - Ro duwon na Alayen tæmmaro ceriwawo.

^p**10.19 wadawa** - Wadawa curo Attaura Nawi Musayen ruuwada.

[†]**10.19** NL 20.12-16; SK 5.16-20

²³Isa memeje fuwuranjuro: «Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonju jouro jau, diye!» yeno. ²⁴Fuwurawadē mana adēa ajapkerā. Amma Isa walde tayiro: «Tadawani, nodo bargaa Alayero ngawodē jouro jau! ²⁵Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudēro kařimoye cuwuri řiwurayen kodunjuma budu wo!» yeno. ²⁶Fuwurawadē cayemaa kojānaro ajapcane amanjaro: «Assha! Adēgaia, wundu gāle njākkawo cuwandi?» yera. ²⁷Isa tayia ninije: «Kambo yojiwawo, amma Alaro gāni. Alaro awiso yoji!» yeno. ²⁸Daji Biturusse tiro: «Akko andi awindeso kolliye nia njāgaiyena,» yenniya, ²⁹Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wunduma cuni-a kawuri kēji Alayedē-a nangaro fado, bi yeiya, bi kannā, bi bawa, bi ya, bi yalla, bi kulo koljānadē ³⁰dunia adēman fado, yeiya, kannā, ya, yalla, kulo gadegade mia mia kuttu-ason cuwandiawoma bawo. Koro leira wakkajiya, ro sawisoye ye cuwandi. ³¹Amma am burwoye ngāwu daryeyero waljai, koro daryeye ye burwoyero waljai,» yeno.

Isaye kēnyakkuyero kēla karmonju-a cidunju-ayen wuldu

(Mat 20.17-19; Luk 18.31-34)

³²Isa-a fuwuranju-a jawal Jerujalembe ngojana duwon, Isa tayin fuwunno ledu cēdi. Fuwurawadē ajapcana, koro am tia jagaisodē ye rijana. Koro Isa walde mewun yindindēa sēgāriro cuttuluwe awo tiro fuwun wakkajiyidēa tayiro wulduwu badiyeno. ³³Tayiro: «Fanowo, Jerujalembo leniye, Tada Kambedēa mukko wurawa řimannaye-a malēmba Attauraye-aro sērēccagane shara ro tuluwoye tiro cadde mukko kērdiyayero casakke, ³⁴tayi ye tia rujane tiro lallāri tēwajagane kirwolan jajarjane roro ceyesi. Koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

Lowo Yakuba-a Yahaya-aye

(Mat 20.20-28)

³⁵ Daji tadawa Jabadiye Yakuba-a Yahaya-a na Isayero isane tiro: «Sayinna, awo njuworiyemadëa andiro saddëmiya, rayiye!» yera. ³⁶ Isaye tayiro: «Awi nayiro njaddëkkiya, rawuw?» cëne tayia kiworo. ³⁷ Tiro: «Marne, kërmainëm darajaa fandëmiya, kolsane nammiyo, fal këmborammëmlan, fal ye wailanëmlan!» yera. ³⁸ Isaye tayiro: «Awo koruwwadëmaa nonuwwi. Ranguwe kënjaram yakkidën yawi wa? Koro ranguwe kasala dikkidëa diwi wa?»^q cëne tayia kiworënniya, ³⁹ tiro: «Aaa, rangiye!» yera. Isaye tayiro: «Kënjaram yakkidën yawi ye, kasala dikkidëa diwi ye. ⁴⁰ Amma këmborammilan so, wailanilan so naptadë, wu gëni kambo amargëkki, na anidë am tayiro dabbargaadaye,» yeno. ⁴¹ Fuwurawa mewu gapcanadë adëa fangeranniya, Yakuba-a Yahaya-aro gërgayeyera. ⁴² Daji Isa tayi sammaa bowoje tayiro: «Nonuwwa, curo jama kërdiyasoyen am duwon jama tayia maiyaro ngojanasodë talaawanjaa jauro raccaana, koro fuwumanjaso ye amnjaro kënduwo fëlejagai. ⁴³ Amma dawundon ngai gëni. Wundu duwon dawundon kuraro waldu cëraanamadë wolodindoro waljo! ⁴⁴ Koro wundu duwon fuwumandoro waldu cëraanamadë karea nayi sammayero waljo! ⁴⁵ Awo Tada Kambedëma tiro nanwolodi caddoro gëni kadio, nanwolodi cëdo ronju co am ngëwu merujoro kadio,» yeno.

Isaye kambu laa cunju Bartimawus isangaduwa

(Mat 20.29-34; Luk 18.35-43)

⁴⁶ Isa-a fuwurawanju-a bëla Jerikoyero kadira. Jama kada-a rokko Jerikolan keluwunniya, kambu laa cunju Bartimawus tada Timawusse ci jawallen napkada lowo cëdi mbeji. ⁴⁷ Isa kam Najarattedë kojiro fangenniya, kowo saptu badije: «Isa,

^q10.38 kënjaram-a kasala-a - Bone nja.

Tada Mai Daudaye,^r wua njunosәне!» yeno. ⁴⁸ Am ngəwu tiro jakkade mədək napco yera, amma cayeя kojənarо kowo sapce: «Tada Mai Daudaye, wua njunosәне!» yeno. ⁴⁹ Daji Isa daje: «Tia bowonowo iso!» yeno. Kambudəa bowojane: «Bare təma kolləmmi! Cine nia bowonji,» yera. ⁵⁰ Kambudə awonju jaktuye gəpce cije na Isayero kadio. ⁵¹ Isaye tiro: «Awi niro njəddəkkiya, raam?» cəne tia kiworo. Kambudəye: «Sayinna, sim fandəkkiya, raakko!» yeno. ⁵² Daji Isaye tiro: «Lene, kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma!» yeno. Sadəman sim cuwande jawallan Isaa ga badiyeno.

KIDA ISAYE JERUJALEMNIN

Isaye mai gai Jerujalembо ngawo

(Mat 21.1-11; Luk 19.28-40; Yah 12.12-19)

11 ¹ Jerujalemba karənjane gəre bəlawa Baitfaje-a Baitani-aye na Kau Jaitunnedəro kadiranniya, Isa fuwurawanjuye yindi cunode ² tayiro: «Bəla fuwundoyedəro lenowo! Ngawuwiyama, koro kutta wunduma tiro ngalte juwanni tuwada nagəwi. Fərangowo kudowo! ³ Kam laaye nayiro: “Awiro adəa diwi?” cənia, tiro: “Kəmadə tilan mərədunjua, kərmama kalakci,” wulgənowo!» ⁴ Daji lejane kuttadə lailan ci fadoyen tuwada nayeyera. Kuttadəa fərakcai duwon, ⁵ am laa nadən daadaye tayiro: «Awi diwi? Awiro kuttadəa fərangui?» yera. ⁶ Jiri Isa tayiro wuljəgənadə gairo jaawu cadəne amdə ye tayia kolyera. ⁷ Daji kuttadəa^s na Isayero cawude kalwunja kəladəro ferjagane Isa juwane napkeno. ⁸ Jama kada ye kalwunja kəla jawallen feryera, laa ye ngəlai karaan kamjanadəa səretkera. ⁹ Am fuwu

^r10.47 Tada Mai Daudaye - Kaduwu Mai Daudaye, kaala Almasiwu Alaye.

^s11.7 kuttadəa - Noduwuram Isa mai gai rokura bawoa Jerujalembо kəlewan ngayiye.

gərjana so, ngawonnju jaana so kowo sapcane: «Hosanna!^t Bargaa ti cu Kəmandeyen isimadə! ¹⁰Nodo bawande Mai Daudaye isimadəa bargaaajo! Hosanna, Mai Samemaro daraja tio!»[†] canı. ¹¹Adəgaima Isa Jerujalembo ise Fado Alayero kərgawo. Awiso kirunniya, dunia ləmjəna nangaro, tayi mewun yindində-a rokko caluwe bəla Baitaniyero leyerə.

Isaye ya tarmuye baskudu

(*Mat 21.18-22*)

¹²Wajənanjua Isa fuwurawanju-a bəla Baitaniyelan keluwunniya, kəna tia kida. ¹³Kuruwun ya tarmuye kalunjua kirunniya, waneye tada cuwandi cəne nadəro kadio. Kadinniya, kalu gənia, awima cuwandənni, dalilnjudə sa tarmuye gəni nangaro. ¹⁴Daji Isaye tarmudəro: «Bare wunduma gadero tadanəm juwunni!» yeno. Koro fuwurawanju adəa fangera.

Isa Fado Alayen

(*Mat 21.12-17; Luk 19.45-48; Yah 2.13-25*)

¹⁵Daji Isa-a fuwurawanju-a Jerujalembo kadira. Isa balballa Fado Alayero ngaye ladomaso-a njuwomaso-aa dudu badiyeno. Tewur wuri canjimasoye-a napturam tattawar ladomasoye-aa təmbalje ¹⁶wundu yayero Fado Alayedəyen karea kodu dapkeyeno. ¹⁷Daji jamadəa alamje tayiro: «Kitawulan ruwuwada: “Fannidəa fado moduwaye jama dunia sammayelan bowojai,”[†] amma nayidə tia jongo gəndewuyero kalakkew!»[†] yeno. ¹⁸Wurawa rımannaye-a maləmba Attauraye-a adəa fangeranniya, jawal Isaa njejoye madu badiyera. Isaa rijana, dalilnjudə jama samma alamdunjudəa ajapcana nangaro. ¹⁹Dunia ləmgenniya, Isa-a fuwurawanju-a bərnidən keluwo.

^t11.9 Hosanna - Alaa yungoriyo!

[†]11.9-10 Jaw 118.25-26

[†]11.17 Ish 56.7

[†]11.17 Iri 7.11

²⁰ Wajənanjua suwa ləp jawaldəyen kojai duwon, ya tarmuyedəa har fərdunjuro ngau ngamjəna kero. ²¹ Daji Biturus takce Isaro: «Sayinna, akko rui! Tarmu baskunəmmadə ngamjəna!» yeno. ²² Isaye tayiro: «Alaa mərsanowo! ²³ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon kau kuruwu adəro: “Cine bərəmbə fidəgəne!” cəne karwunjūn shekku baworo awo wuljənadə wakkajiro mərsajiyə, wakkaji. ²⁴ Adə nangaro nayiro wulnjagakki, awi yaye moduwalan koruwiya, tia fanduwwaro mərsanowo, kaandoji. ²⁵ Moduwaro danuwwa duwon, kam laa karwun tawwaa, tia gawurnowo! Bawando Mai Samema ye biwundo gawurnjagai. ²⁶ [Amma tia gawurnuwwia, Bawando Mai Samema ye biwundo gawurnjagawo.]»

Kənduwo Isaye ndaran isi?

(Mat 21.23-27; Luk 20.1-8)

²⁷ Koro Isa-a fuwuranju-a waldane Jerujalembə kadira. Isa curo Fado Alayen dadaji duwon, wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa-a nanjuro isane ²⁸ tiro: «Kənduwo filan awo ania dimi? Wundu niro kənduwo awo ania dioyedəa njo?» cane tia keworo. ²⁹ Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddəkki, wuro jaawudəa sewo. Siwia, wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa nayiro wulnjagakki. ³⁰ Kasala Yahaya jamaro cəddənədə, sameyen kadio ra kamben? Wuro jaawudəa sewo!» yeno. ³¹ Daji kattenjan sawardane: «“Sameyen” wulliyə, andiro: “To, awiro gəle tia kasadduwwidə?” cəne sawori. ³² Amma “kamben” wulliyə wa?» yera. Adəa wuldunjadə, jamadəa rijana, dalilnjudə am samma Yahayaa nawiro ngojana nangaro. ³³ Daji Isaro: «Noniyende,» yera. Isaye tayiro: «Wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa wulnjagakkiwawo,» yeno.

Misal jərwu agəriduwu kələdowaye*(Mat 21.33-46; Luk 20.9-19)*

12¹ Daji Isa misalnin wurawa adinwuyesoro manaduwu badiyeno. Tayiro: «Kam laa jərwu inabbe cəde garje curodən bələa ingi inabbe tuluwoye laje soro kuruwu juworoye kidando. Daji jərwudəa jərwuwu laaro agərijiye bəlawuroro sapkada. ²Sa fərdoye kidənniya, nuwanju cuwandoro kəreanju laaa na jərwuwudəyero kinodo. ³Amma jərwuwudə tia cadane bakcane mukko dea duyera. ⁴Koro walde kərea gade kinodo. Ti yea cadane kəlanju bakcane tia basaryera. ⁵Koro walde kərea gade kinodənniya, tia roro keyeso. Koro kəreawa gade kada kinodo. Laanjaa bakkera, laanjaa keyeso. ⁶Kamnju falma tiro gapcuwo, tadanju jauru cəraanadə. Darye tiye: «Tadaniro daraja cadi,» cəne tia nanjaro kinodo. ⁷Amma jərwuwudə kattenjan: «Adəma warasamadə wo! Arowo tia yejiyo, warasadə kaandero walji!» yera. ⁸Daji tia cadane roro ceyese ngawo jərwudəyen gəpkera. ⁹To, kəma jərwuyedə awi cədi? Ise jərwuwu ania roro ceje am gadero jərwunjudəa ci. ¹⁰Awo kitawulan ruwuwada adəa kəranuwwi wa?

“Kau duwon fado tandomaso wajanamadə,
tima kau tandoye sammaro faidaaro waljənadə wo.

¹¹ Adə kəndo Kəmandeye,
andiro jauru ajabba!”»†

¹² Jawal tia taye majai duwon, jamadəa riyera, dalilnjudə kəlanjaman misaldəa kidoro asujana nangaro. Daji tia koljane sapkadara.

†12.10-11 Jaw 118.22-23

Kambiwu kəla akki njoyen

(Mat 22.15-22; Luk 20.20-26)

¹³ Daji wurawa adinwuyesodə Isaro curo mananjuyen bəlaa lajaa cane Farisawa laa-a am Mai Hirudussa jaana laa-aa nanjuro kenodo. ¹⁴ Kadiranniya, tiro: «Sayinna, ni kam jirema ye, wundumaa rinəmbawo yero noniyena, dalilnjudə gayirnəmbawo, jawal Alaye kalkallo yikkərami nangaro. To, Kaisarro^u akki njodə halal ra haram? Yiye ra bare yiyende?» cane tia keworo. ¹⁵ Amma Isa nanmənafəknjadəa asuje tayiro: «Awiro wua rijamsuwi? Wuro dinariyus^v sukkudowo rukke!» cəne ¹⁶ dinariyus tiro kekkudo. Tayiro: «Cu-a kəla-a wunduye tilan dasaa?» cəne tayia kiworənniya, tiro: «Kaisarre,» yera. ¹⁷ Daji Isaye tayiro: «Awo Kaisarredəa Kaisarro yowo, koro awo Alayedəa Alaro yowo!» yeno. Adəgaima tia jauro ajapkerə.

Kambiwu kəla cinowo duniayen

(Mat 22.23-33; Luk 20.27-40)

¹⁸ Sadusiya laa, tayi cinowo duniaye bawo wuljaidə, na Isayero isane tiro koro cadde: ¹⁹ «Sayinna, Nawi Musaye: “Kam laa yanjugəna tada bawo bawoje kamu koljia, kamu yanjugəna faccəgənyedəa niyajo yanjugənarə kaduwu majuwu!”[†] ruwujəna. ²⁰ Akko yaana tulur mbeji. Burwoyedə kamu ngoje tada cuwandənnin bawoyeno. ²¹ Yindiyedə ye kamudəa niyaje tada cuwandənnin bawoyeno. Yakkuyedə ye ngai. ²² Adəgaima tayi tulurdə tada cawandənnin bawoyera. Darye kamudə ye bawoyeno. ²³ To, tayi tulurso tia camowonadə, cinowo duniayen kamu wundunjayero walji?» cane tia keworo.

^u**12.14 Kaisar** - Gomna kura Rombe.

^v**12.15 dinariyus** - Wuri tilan akki biyajai.

[†]**12.19** SK 25.5

²⁴ Isaye tayiro: «Dalil nayi fattuwuwwayedə, kitawu bi kənduwo Alaye nonuwwi, mare? ²⁵ Karmolan cijaiya, larusa so, niya so cadiwawo, tayi alama malaiyawa samelan dasaanadə gairo waljai.^w ²⁶ Koro karmon cidudə, Attaura Nawi Musayen kəranuwwi wa? Kitawulan na kannu dawu kəska cambiyedən Alaye Musaro: “Wuma Ala Ibrahimbe-a Isakuye-a Yakubaye-a wo,”† cənna. ²⁷ Ti Ala am nunaye gəni, am roaye, diye! Nayidə tai danuwe fattuwuwwa!» yeno.

Wadawa samman finja kura wo?

(Mat 22.34-40)

²⁸ Maləmba Attauraye falnja isəna kambiwunjadəa kərənji duwon, Isa tayiro jaawu ngəla cinaro asuyenniya, tiro: «Wadawa samman finja kura wo?» cəne tia kiworo. ²⁹ Isaye tiro: «Sammaro kura wodə, tima: “Jama Israyilawuye fanowo, Ala Kəmandedə ti tilonju lok. ³⁰ Ala Kəmanəmba karwunəm ngan, ronəm ngan, hangalnəm ngan, dunonəm ngan raye!”† ³¹ Koro yindiyedə: “Kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!”† Wadawa aniro kura wo gade bawo!» yeno. ³² Maləm Attaurayedəye tiro: «Jirenəm, sayinna! Awo wulləmmadə fagat: Aladə ti tilonju. Ti gənia, Ala gade bawo. ³³ Tia karwunəm ngan, hangalnəm ngan, dunonəm ngan raame kəmaskinəm yea kəlanəm gairo rawodə, layaso-a sadaaso-a sammaro kura wo!» yeno. ³⁴ Isa maləmdə hangal kəjiaro juwapcəgəna kirunniya, tiro: «Ni-a nodo bargaa Alaye-a kattendo kuruwu gəni!» yeno. Ngawo adəyen wunduma cinju mudu kaje tiro koro gade cəddənni.

^w12.25 malaiyawa gai - Sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adəma nangaro samelan kaduwu mada bawo.

†12.26 NL 3.6 †12.29-30 SK 6.4-5 †12.31 Lew 19.18

Almasiwudə Tada Mai Daudaye

(Mat 22.41-46; Luk 20.41-44)

³⁵Fado Alayen Isa jamadəa alamdu cədi duwon, tayiro: «Ndayilan maləm̄ba Attaurayedəye Almasiwudə Tada Mai Daudaye^x canidə? ³⁶Mai Dauda kəlanjuma Ruhu Alayen manaje: “Kəmandeye Kəmaniro: ‘Namme kəmborammilan duwon, kəladowanəm̄ba cidiya sinəm̄bero yakkəkko!’ cənna.”† ³⁷Mai Dauda kəlanjuma tia Kəmalan bowojənadə, ndayilan gəle Almasiwudə tadanjuro walji?» yeno. Jama jauru kada karwu kəjiaro tia kərənjai.

Hal maləm̄ba Attauraye

(Mat 23.1-36; Luk 20.45-47)

³⁸Curo alamdunjuyen Isaye: «Maləm̄ba Attaurayero hangal gənanowo! Kalwu kuruwua dadadu caraana, koro kasuwulan lewa darajaa-a ³⁹dandallan bi masəna kuralan na darajaa-a jaumaro caraana. ⁴⁰Kamu kwa faccəgənaasoye kəndanja sammaa jawui ye, halnja gəraduro fuwu jamayen moduwa kuruwuro gərjai ye. Am aniye ajawunja leiran jauru kura!» yeno.

Sadaa kamu kwa faccəgənaaye

(Luk 21.1-4)

⁴¹Isa karən sanduwu sadaa fidaaramben napkenniya, jamadə curo sanduwudəyero wuri fijagai lawarji duwon, arsiyiwu kada isane wuri ngəwu fijagai kiro. ⁴²Koro kamu ngudi kwa faccəgənaa laa ye ise gursu kime^y yindi fiyeyeno. ⁴³Daji Isa fuwurawanjua bowoje: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamu ngudi kwa faccəgənaa adə sadaa

^x12.35 Tada Mai Daudaye - Kaduwu Mai Daudaye, kaala Almasiwu Alaye.

^y12.42 gursu kime - Kunguna yaudiyaye tamannju ganama.

†12.36 Jaw 110.1

am gadeye sammaa kojənaro fijəgəna. ⁴⁴Tayi samma arsiyinjalan ngojane fiyeyera, amma ti ngudi duwon kəndanju sammaa fiyeyeno. Awo ronju řiwoye ngaa fiyeyeno,» yeno.

Jawawi Isaye
kəla wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen
(Mat 24.1-44; Luk 21.5-38)

13 ¹Isa Fado Alayen luwo cədi duwon, fuwurawanjuye fal tiro: «Sayinna, akko rui kau ani-a soro ani-a jaumaro ajabba!» yeno. ²Isaye tiro: «Soro mafəndi mafəndi ania rumma, gəna? Kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kəla kamanjuyen gapciwaworo walji,» yeno.

Badiduram boneye
(Mat 24.3-14; Luk 21.7-19)

³Isa kəla Kau Jaitunnen na Fado Alaye turuidən napcəna duwon, Biturus-a Yakuba-a Yahaya-a Andarawus-a runjan isane tiro: ⁴«Andiro wulsagane, sawi awo ani wakkajai? Koro awo ani sammaye sanja cədiya, awi alama duwon ambo fəlediyidə wo?» cane tia keworo. ⁵Isaye tayiro: «Hangal gənanowo, bare wunduma nayia njawatkənni! ⁶Am ngəwu cunilan^z isane: “Wuma ti wo!” cane am kadaa cawatki. ⁷Kəriwu na karənsə-a kuruwuso-alan nukcənarə fanuwiya, bare hangalndo cijənni! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cədənni. ⁸Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kərmai-a kərmai gade-a ye kattenjan kəriwu gərjai. Cidi ye na gadegaden loloji, koro kəna ye na naro ngayi. Awo ani samma badiduram boneye bas, alama kamu tia curo lejəna gai.

⁹«Hangal gənanowo! Fuwu majilissero njasade dandalsolan kowonjai, koro wu nangaro fuwu gomna so,

^z13.6 cunilan - Cu Almasiwu Alaye kəlanjaro ngojane tayima ti wo cani.

mai soyen danuwi, tayiro shedaro walloworo. ¹⁰ Adəgaima sai kawuəri kəji Alayedə jama duniaye sammaro wuldiyiya duwon. ¹¹ Nayia njadane shararo njasadiya, bare kəla awo wulluwiyen karwungai diwwi. Awo wulduye Ruhu Alaye sadən nayiro njadidəa mananowo, dalilnjudə nayi gəni, tima manaji nangaro. ¹² Yaana yanjugənaa sərəcciyə roro ceyesi, bawa ye tadanjua ngai, tadawa ye bawanja-a yanja-aro turu cadde casakke tayia roro ceyesi. ¹³ Cuni nangaro^a am samma nayia wanjai, amma kam mərje har sa njerorambero^b dəganamadə njəkkawo cuwandi.

Bone kura

(*Mat 24.15-28; Luk 21.20-24*)

¹⁴ «Sa duwon awo waada jauro batti masiwa kudoma na tia jussənnilan daada ruwiya,[†] (Kəradumadə asujo!), daji am lardu Yahudiyayen dasaanadə cija kauro cagaso leja! ¹⁵ Kam kəla soronjuyen dəganadə bare jəpce kare ngoduro curo sorodəyero ngaanni! ¹⁶ Koro kam kulolan dəganadə ye bare kalwunju ngoduro waldənni! ¹⁷ Yim anin kamu curoa so, nganji cəmbia sodə, kuttunja! ¹⁸ Bare awo adə nangərilan^c wakkajənniro Alaa korowo! ¹⁹ Dalilnjudə yim anin bone jauro kuttu mbeji, bone duwon sa Ala dunia alakcənayen tai kuro kudero ngaltema jifinju tuwandənni fuwu yen fagat tuwandiawo nangaro. ²⁰ Koro ca Kəmande bone adəye kawunju fulujənnia, wunduma njəkkawo cuwandiawo. Amma am kərəjənadə nangaro kawudəa fulujəna. ²¹ Sa adən kam laaye nayiro: “Akkonju Almasiwudə!” bi “Towonju ti!” cənia, bare tia yasarawwi! ²² Dalilnjudə almasiwuwa kattuwuyeso-a nawiya kattuwuyeso-a isane alama so, awo

^a13.13 **cuni nangaro** - Isaa kasadduwwa nangaro.

^b13.13 **sa njerorambe** - Kənde Tada Kambədə.

^c13.18 **nangəri** - Curo lardu yaudiyayen sanju jauro samsu ye, kuttu ye.

[†]13.14 Dan 9.27; 11.31; 12.11

ajabba ajabba so cadəne, yoyenoa, har am kərejənadəmaa jambajane cawatki. ²³Nayidə, hangal gənanowo! Kawu wakkajidəro, awo sammaa nayiro wulnjagakkəna.

Kənde Tada Kambədəye

(*Mat 24.29-31; Luk 21.25-28*)

²⁴«Amma ngawo bone yim aniyen kəngal cələmbo walji, kumbal ye nurnju ciwawo, ²⁵sillowuwaso ye samelan casuri, koro kənduwowa sameye ye jauro lolojai. ²⁶Daji Tada Kambədə jauro kənduwoa-a darajaa-a curo fofouyen isi carui.† ²⁷Adəgaima malaiyawanjua cunode talgəmo duniaye dewu samman ci dajiram duniayen tai ci dajiram sameyero yade amnju kərejənadəa capcai.

Misal ya tarmuye

(*Mat 24.32-35; Luk 21.29-33*)

²⁸«Ya tarmuyen misal adəa asunowo! Sa fəktu badije kalu řijiya, nangəři karənjənarə nonuwwa. ²⁹Ngaima awo ani wakkajai ruwiya, ti cinnalan del karənjənarə^d nonowo! ³⁰Jiremaro nayiro wulnjagakki, am jaman adəye sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwon. ³¹Same-a cidi-a baworo waljai, amma manani təmmaro baworo waljiwawo.

Faadaro dəgaiwo!

(*Mat 24.36-44; Luk 21.34-38*)

³²«Amma yim bi sa duwon awo ani wakkajaidəa wunduma nojənni. Bawadəro kajia, malaiyawa samelan dasaana ye nojanni, Tadadə ye nojənni. ³³Hangal gənanowo, faadaro dəgaiwo, sanju nonuwwi nangaro. ³⁴Alamanju kam bəlawuro cədi gai. Kənduwo fannjuro kistuwuyedəa wolodiyanjuro koljiye wundunja yayero kidanju ce cinna

^d13.29 ti cinnalan - Tada Kambədəye kəndenju del karənjəna.

†13.26 Dan 7.13-14

guredumaro faadaro dēga cāne sapkadano. ³⁵ Adə nangaro faadaro dēgaiwo, dalilnjudə sa kəma fadoye isidəa nonuwwi nangaro, kajiri, bi bune, bi fajar, bi suwa, ³⁶ bare yekkinndo bawo kənəm diwi nayia nanjaganni! ³⁷ Awo nayiro wulnjagakkənadəa wundusoro wulgəkki, faadaro dēgaiwo!» yeno Isaye.

KARMO-A CIDU-A ISAYE

Isaa roro njejoro mada

(Mat 26.1-5; Luk 22.1-2; Yah 11.45-57)

14¹ Sala Laya Njəkkayirambe-a sala Burodi Yis Bawoaye-aro kawu yindi gapco. Koro wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a jawal Isaa nangalan tame roro njejoye majai. ² Tayiye: «Sai sala kojiya duwon, bare jama hangalsango casangənni!» yera.

Kamu laaye Isaa sittəranjuro dabbarduwu

(Mat 26.6-13; Yah 12.1-8)

³ Isa bəla Baitaniyelan fado Siman dərīmayen^e masəna cədi duwon, kamu laa səndal curonjun kawudi məndemi ye, juro tamanna ye, cunju nardi ngoje ise səndaldəa dauyen namje kawudidəa kəla Isayero fiyeyeno. ⁴ Am laa awo adəa kutturo carune kattenjan: «Awiro kawudidəa basarjidə? ⁵ Ca kawudi adəa dinariyus^f yer yakku kojənarə calade wuridəa talaawaro cadəna!» cane tiro sarīwu gənaduwu badiyera. ⁶ Amma Isaye tayiro: «Tia kollowo! Awiro tia suwolluwi? Wuro juro ser səddəna. ⁷ Talaawasodə sawisoro curondon mbeji, koro sawi yaye, raawwaa, ranguwe tayia banagəwi, amma wudə sawisoro gəni curondon dəgakki. ⁸ Kamu adə awo rakənadəa cədo. Kawudi adəa tiyiniro fiyiye sittəraniro

^e14.3 Siman dərīma - Ti calan dərīma duwon ngəjənadə.

^f14.5 dinariyus - Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

wua dabbarseyeno. ⁹ Jiremaro nayiro wulnjagakki, ndaran yaye curo dunia ngayen kawuri kaji Alayedæa wuljai nguson, kamu adæa takturo awo sæddænadæ yea wuljai,» yeno.

Yahusa Iskariyot Isaa særættuwuma

(Mat 26.14-16; Luk 22.3-6)

¹⁰ Daji Yahusa Iskariyot mewun yindindæye falnja Isaa mukko wurawa fimannayero særættuwuro nanjaro leyeno. ¹¹ Adæa fangeranniya, karwunja kajiye tiro wuri cadi cane wadu ngoyera. Yahusadæ dama Isaa tayiro særættuwuye mada badiyeno.

Masæna sala Laya Njækkayirambe

(Mat 26.17-25; Luk 22.7-13; Yah 13.21-30)

¹² Yim burwoye sala Burodi Yis Bawoayen, yim duwon ngælaro Laya Njækkayirambedæa⁸ duwajaidæ kidænniya, fuwurawanjuye tiro: «Ndaran leniye masæna layayedæa niro dabbarnjægæiye bumi?» cane tia keworo. ¹³ Daji Isa fuwurawanjuye yindi cunode tayiro: «Bærnidæro ngawowo, kam laa bule ingia ngojæna-a kæla kælluwi. Tia gaiwo, ¹⁴ fado duwon ngaanaye kæmadæro wulgænowo: “Sayinnaye kusottoram na fuwurawanju-a rokko masæna layayedæa cadidæ ndaran?” ¹⁵ Nayiro soro sameye ngim kura curon karea dabbargada fælenjagai. Nadæn masænadæa andiro dabbarsaganowo!» yeno. ¹⁶ Daji fuwurawadæ lejane bærnidæro ngasaye jiri Isa tayiro wuljægænadæ gai awiso kewando. Adægaima masæna layayedæa dabbaryera.

¹⁷ Kængal kikkurænniya, Isa mewun yindindæ-a rokko kadira. ¹⁸ Napcana masæna cadi duwon, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamndo fal wua mukko kæladowayero særænsiyi, rokkomaro masæna diye,» yeno. ¹⁹ Karwunja jauru kuttaje fal fallen wundu yaye: «Wuma wa?» cæne tia koro

⁸14.12 ngælaro Laya Njækkayirambe - Ngælaro duwon bunju wowom karmoyero kadumadæ.

badiyeno. ²⁰ Isaye tayiro: «Curo mewun yindindäyen kërğa, kam duwon wu-a buwururo mukko yakkiyenadä. ²¹ Tada Kambedä saptidäma,^h jiri kəlanjun kitawulan ruwuwadadə gai, amma kam duwon Tada Kambedäa kəladowanjuro sərəcciyidə, kuttunju! Kam adə tambənnima tiro ngalwo!» yeno.

Masəna Kəmaye

(*Mat 26.26-30; Luk 22.14-23; 1Kor 11.23-25*)

²² Masəna cadi duwon, Isa burodi ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakce tayiro ce: «Ngonowo, adə tiyini,» yeno. ²³ Koro kənjaram ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro ce tilan tayi samma kesano. ²⁴ Isaye tayiro: «Adəma buni aman ndəptayeⁱ duwon am kada nangaro fidənadə wo.† ²⁵ Jiremaro nayiro wulnjagakki, na adən fuwun gadero ingi inabbe^j yakkiwawo, har yim nodo bargaa Alayen bərinno yakkiro,» yeno. ²⁶ Daji aiya Alaa njungoroye yeyeranniya, caluwe Kau Jaitunnero leyerä.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(*Mat 26.31-35; Luk 22.31-38; Yah 13.36-38*)

²⁷ Isaye fuwurawanjuro: «Nayi samma ngaworo walduwi, akko awo kitawulan ruwuwadadə: “Sənidəa bangəkkiya, dimiyadə tatardai.”† ²⁸ Amma karmolan cikkiya, nayia burwonjakke cidi Galileyero lekki,» yeno. ²⁹ Biturusse tiro: «Tayi samma ngaworo waldai yaye, wudə ngaworo waldəkkiwawo!» yeno. ³⁰ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, ku bune adəman kawu gudowom yindiro kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» yeno. ³¹ Amma Biturusse kowo

^h14.21 Tada Kambedä sapti - Isa nui.

ⁱ14.24 buni aman ndəptaye - Bu Isaye aman katte Ala-a adamgəna-aye tabbacciyidə.

^j14.25 ingi inabbe - Diben.

†14.24 NL 24.8; Iri 31.31-34 †14.27 Jak 13.7

dunoaro sapce tiro: «Dole ni-a rokko nuiyero walyeno yaye, tæmmaro nia angærnjækkiwawo!» yeno. Tayi samma ye ngai wulyera.

Moduwa Isaye

(Mat 26.36-46; Luk 22.39-46)

³²Na tiro Gessemani canidæro kadiranniya, Isaye fuwurawanjuro: «Na adæn nammowo duwon, moduwa dikke,» yeno. ³³Daji Isa Biturus-a Yakuba-a Yahaya-aa ngoje rokko lejane karwunju kuttaje ronju jauru bannadu badiyeno. ³⁴Tayiro: «Karwuni jauru kuttajæna, har nukki gai. Na adæn danowo, faadaro dægaiwo!» yeno. ³⁵Gana laa kuruwuje cidiro tæmdiye, yojia, sa boneyedæ tia cædanniro moduwa dio badiyeno. ³⁶Tiye: «Bawani, awiso niro yoji. Kænjaram adæ^k wulan ngone! Adæ yaye awo wu raakkæna gæni, awo ni raammadæma!» yeno. ³⁷Na fuwurawanjuyero walladanniya, kænæm cadi nayeyeno. Biturusso: «Siman, kænæm wa dimi? Assha! Sa fallo rangæme faadaro dægambawo wa? ³⁸Bare jaraptuwiro faadaro dægaiwo, moduwa dewo! Ruhudæ cæraana, amma tiyidæ duno kæskea!» yeno.^l ³⁹Koro walde leje mana cayedælan moduwa kido. ⁴⁰Nanjaro walladanniya, caye gai kænæm cadi nayeyeno, simnja nga kurwowujæna nangaro. Awo tiro wulduwuyema nojanni. ⁴¹Yakkuyero walladanniya, tayiro: «Kuamison kænæmbo bowadando tussuwi wa? Ceræna! Sadæ cædæna, Tada Kambedæa mukko biwumasoyero særæccaana. ⁴²Cinowo, leniyo! Akkonju kam wua særænsiyimadæ del karænjæna!» yeno.

^k14.36 kænjaram - Kænjaram bone njaye.

^l14.38 ruhudæ - Ro kambe.

Isaa ta

(*Mat 26.47-56; Luk 22.47-53; Yah 18.1-11*)

⁴³Sadəman Isa mana cədi ngai duwon, Yahusa mewun yindindəye falnja kadio. Jama kada ye na wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa jamaye-ayen kashagar so, ka so mukkonna ti-a rokko kadira. ⁴⁴Caman ti sərəttuwumanjudə tayiro bəlaanan isanojiye: «Kam tiro lewa darajaye yiddəkkidə, tima! Tia taiwo, fərəstiwaworo yadowo!» cənna. ⁴⁵Daji Yahusa kadinniyama, na Isayero ise: «Sayinna!» cəne tiro lewa darajaye kiddo. ⁴⁶Daji Isaa mukkon dap keda. ⁴⁷Am nanjun dajanadəye falnja kashagar ficce wolodi řiman kurayea bakce səmonju tən kamgeno. ⁴⁸Isaye tayiro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukkonna wua gəndema gai taro wa isuwidə? ⁴⁹Yim nguson nandon Fado Alayen dəgaiye jamaa alamməkki duwon, wua sədawwi. Amma awo kitawulan ruwuwadadə wakkajo!» yeno. ⁵⁰Daji fuwurawanju samma tia koljane keyaso.

⁵¹Jairo laa mayafi gənia, awima tiyinjun bawo Isaa jəgana mbeji. Amdə tia kedanniya, ⁵²mayafidəa koljiye de sul kiyaso.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen

(*Mat 26.57-68; Luk 22.66-71; Yah 18.12-24*)

⁵³Daji Isaa ngojane na řiman kurayero kesado. Nadən wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a maləmba Attauraye-a samma ye capkadara. ⁵⁴Biturus ye katte kaskadaaro har balballa fado řiman kurayedəro tia jəgane kərgaanniya, kannu gəttoro dawu gureduwu Fado Alayen napkeno.

⁵⁵Wurawa řimannaye-a majiliswu samma-a sheda Isaa roro njejoro mayera yaye, cawandənni. ⁵⁶Am kada kəlanjun sheda bowuye cadəna, amma cinja tilojənni. ⁵⁷Daji am laa cijane sheda bowuye cade: ⁵⁸«Tiye: “Wudə Fado Alaye mukko

kamben tādandəna adəa wurnəkke curo kawu yakkuyen mukko kamben gəni gade tandəkki,” ngai cəne fangeiye,» yera. ⁵⁹ Amma kəla adəyeman cinja tilojənni.

⁶⁰ Daji řiman kuradə cije dawunjan daje Isaro: «Jaawunəm bawo wa? Awi gəle am ani kəlanəmnin shedajaidə?» cəne tia kiworo. ⁶¹ Amma Isa cinju kaje jaawu cinni. Koro řiman kuradə walde tiro: «Nima wa Almasiwu Tada Ti Bargaayedə wo?» cəne tia kiworo. ⁶² Isaye: «Wuma! Koro Tada Kambedə mukko kəmboram Mai Kənduwomayen napkada ye, curo fofou sameyen kənde cədi ye ruwi,»[†] yeno. ⁶³ Daji řiman kuradə kalwunju karje:^m «A! Sheda jiri fi gəle gade maniye? ⁶⁴ Alaa gaskadunjudəa fanuwwa. Awi gəle təmanuw?» cəne tayia kiwəřənniya, tayi samma tiro shara kamjagane ronju tuluwoma jusso yera. ⁶⁵ Daji laanja tiro lallari təwatəwajagane simnju jakcane tia babaktu badiyera. Tiro: «Nawinawi de!» cani. Adəgaima gureduwudə ye tia cadane marin babakera.

Biturusse Isaa angərdu

(*Mat 26.69-75; Luk 22.54-65; Yah 18.25-27*)

⁶⁶ Biturus balballa fadoyedən cidiyən duwon, kir řiman kuraye laa nadəro kadio. ⁶⁷ Biturus kannu jəgətti kirunniya, tia ngəlaro ninije: «Ni ye Isa kam Najaratte-a rokko kərgaw!» yeno. ⁶⁸ Amma Biturus angərje: «Awo wulləmidəmaa nokkəni, asukkəni!» yeno. Daji cinna ngaworambo culuwe gudowom kokkore kekko. ⁶⁹ Kirdə walde tia cure am nadən dasaanadəro: «Kam adə ye falnja!» yeno. ⁷⁰ Koro Biturus walde angəryeno. Gana sam kidənniya, am nadən dasaanadəye Biturusso: «Fagatto ni ye kamnja fal, ni kam lardu Galileye nangaro!» yera. ⁷¹ Amma Biturus kəlanju baskuje kansi juwe: «Kam kəlanjun mananuwi

^m14.63 kalwunju karje - Karwukuttanjuro kalwu daunjuyedəmaa karyeno.

[†]14.62 Jaw 110.1; Dan 7.13-14

adæa nokkæni!» yeno. ⁷²Sadæman gudowom yindiyero kokkore kekko. Daji Biturus awo Isa tiro wuljægænadæa takkeno. Isaye: «Kawu gudowom yindiro kokkore cakkidæro, wua yakkuro angærsæmi,» cænna. Takkenniya, tai daje so ngoyeno.

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(*Mat 27.11-14; Luk 23.1-5; Yah 18.28-38*)

15¹Dunia wayenniyama, wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a malæmba Attauraye-a majiliswu samma-a ci tiloaro sawari kedo. Daji Isaa cekkere caade mukko Gomna Bilatussero kesakko. ²Bilatusse Isaro: «Nima wa Mai Yaudiyayedæ wo?» cæne tia kiworo. Isaye: «Nima wullæm, wuma!» yeno. ³Wurawa řimannayedæ awo kadan Isaa burwuyera. ⁴Daji Bilatus walde tiro: «Kalakkæmbawo wa? Awo kadan burwunjanadæa fanæmmi wa?» cæne tia kiworo. ⁵Amma Isa kua yaye tiro kalakcægænni, har Bilatus ajapkeno.

Isaro shara karmoye kamduwu

(*Mat 27.15-26; Luk 23.13-25; Yah 18.39-19.16a*)

⁶Caman kærwu nguson sala adælan gomnadæ kosoma fal jama caworænadæa tayiro salamjiyi. ⁷Sa adæn kam laa amanju-a turu cade kam ceyese kosolan rojana mbeji, cunju Barabbas. ⁸Daji jama na gomnayedæro isane awo caman tayiro caddidæa njæddoro tia koro badiyera. ⁹Bilatusse tayiro: «Mai Yaudiyayedæa wa nayiro salamnjagakkiya, rawuw?» cæne tayia kiworo. ¹⁰Awoa nandærinja nangaro wurawa řimannayedæ Isaa mukkonjuro særætkeyeraro nojæna. ¹¹Amma wurawa řimannayedæ jamadæa casakke cuju Isayero Barabbassa tayiro salamjuwo yera. ¹²Bilatusse walde tayiro: «Awi gæle kam tia Mai Yaudiyayelan bowonuwwadæro yiddækki?» cæne tayia kiworo. ¹³Kowo sapcane: «Kæskaro tia jagæne no!» yera. ¹⁴Bilatusse: «Awiro? Ayau awiye cædo?»

yenniya, caye baworo kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne no!» yera. ¹⁵Daji Bilatus awo ronjaye cədiya cəraana nangaro, tayiro Barabbassa salamgeyeno. Amma cakke Isaa kirwolan jajaryeranniya, tia kəskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

Sojjiyaye Isaa basardu

(Mat 27.27-31)

¹⁶Daji sojjiyadə Isaa curo balballa gomnariyero caade kəwunja sojjiyaye sammaa bowojane capkera. ¹⁷Kalwu kimeⁿ tiro lujagane ariawu kariyiye^o kəlejane kəlanjuro gənayeyera. ¹⁸Daji tiro: «Ala ngəwuro, Mai Yaudiyaye!» wulduwu badiyera. ¹⁹Kalan kəlanju babakcane lallari tiro təwajagane fuwunjun tungurumjane tiro daraja kedo. ²⁰Tiro rudu gənajagane kerənniya, kalwu kimedəa rinjane kajəmunju cayedəa lujagane tia kəskaro jaduwo kesado.

Isaa kəskaro jaduwo

(Mat 27.32-44; Luk 23.26-43; Yah 19.16b-27)

²¹Kam laa bəla Kuraneye mbeji, cunju Siman, tidə Aleksanda-a Rufus-aye bawanja. Karaan cijəna kodu cədi duwon, sojjiyadə dunodunon tia casakke kəska Isayedəa ngoje leyerə. ²²Isaa na tiro Golgota canidəro kesado, Golgotaye maananjudə Na Buwo Kəlaye. ²³Isaro diben curonjun awo laa mir cani^p diyadaa caro kedo, amma kənjaro wayeno. ²⁴Daji tia kəskaro jajagane kajəmunju ngojane wundunja yaye nuwanju cuwandro walawala cade kattenjan dagaryera. ²⁵Sa Isaa jajaanadə, sa ləgar suwaye. ²⁶Allo ayaunju kəlan ruwuwadadə: MAI YAUDIYAYE. ²⁷Gəndewu yindi yea ti-a rokko jayeyera, faldə kəmboramnjulan, faldə ye wailanjulan. ²⁸[Adəgaima awo kitawulan ruwuwadadə wakkayeno. Tiye:

ⁿ15.17 kalwu kime - Kalwu maila.

^o15.17 ariawu kariyiye - Jawa kərmaiye.

^p15.23 awo laa mir cani - Karwun tiyi jau nəmdaye.

«Amso tia biwumaro ngoyera,»[†] cænna.] ²⁹ Am kamjana kojaisodə tiro rudu gənajagane kəlanja kalakalakcane tiro: «Ap! Ni Fado Alayea wurnəme curo kawu yakkuyen tandəmidə, ³⁰ nda kəskadən jəmme kəlanəm moye!» cani. ³¹ Wurawa řimannaye ye maləmba Attauraye-a rokko adəgai tiro rudu gənajagane amanjaro: «Am gadea cəkkaana, amma rakce kəlanju cə moyiwawo! ³² Almasiwu Mai Israyilawuyedə kəskadən kərma jəpco, ruiyo tia kasaddiyo!» cani. Gəndewu yindi ti-a rokko jajaanadə ye Isaa rarayera.

Karmo Isaye

(*Mat 27.45-56; Luk 23.44-49; Yah 19.28-37*)

³³ Kausu kəla dawu duwon, dunia nga təmje cələmbo walje, har sa yakku kajiriyero kiado. ³⁴ Sa yakku kajiriyedə Isa kowo dunoaro sapce: «Eloi, Eloi, lama sabaktani?» yeno, maananjudə «Alani, Alani, awiro wua kolsem?» ³⁵ Am nadən dajanadə adəa fangeranniya, laanjaye: «Fanowo, Nawi Iliyaa bowoji!» yera. ³⁶ Daji falnja cəgase leje soso ngoje diben comcombo ləpciye cuttuluwe karo lassiye Isaro sayeyeno. Tiye: «Nda kollowo, Nawi Iliya ise tia kəskadən cəsayia, ruiyo!» yeno. ³⁷ Daji Isa kowo dunoaro sapce ro kirəmbo.

³⁸ Sa adən juwa curo Fado Alayen dəganadə^q samen tamiya kəla cidiyannaro kudero farak yindiro kargadan. ³⁹ Kajalla sojiyaye fuwu Isayen daadadə jiri Isa bawojənadəa kirunniya, tiye: «Jiremaro kam adə Tada Alayedəma!» yeno.

⁴⁰ Kamuwa laa ye kuruwunin awo ania lawarjai mbeji. Curonjan Meram Magdala-a Meram Yakuba Gana-a Josi-aye yanja-a Salomi-a. ⁴¹ Sa Isa cidi Galileyedən tia jaane banajagai. Koro kamuwa gade kada Isaa jaane Jerujalemba isana ye nadən mbeji.

^q15.38 juwa curo Fado Alayen dəganadə - Juwa adə na Ala-a tadoye gəraji. Maana kardunjuyedə barga karmo Almasiwuyen jawal Ala-a tadoye kaada.

[†]15.28 Ish 53.12

Sittëra Isaye

(*Mat 27.57-61; Luk 23.50-56; Yah 19.38-42*)

⁴²Yim adə yim dabbarduye.^r Wajiya yim tustuye nangaro, dunia kajiriyenniya, ⁴³Isuwu kam Arimatiyaye, ti curo majiliswudəyen jauru kam kura ye, nodo bargaa Alayedəye kəndenju gureji ye, na Gomna Bilatussero ridu bawoaro leje kamin Isayedəa tiro cadoro kiworo. ⁴⁴Bilatus Isa nagatto bawojənədəa ajapce kajalla sojiyayedəa bowoje Isa tussəna wa bawojənədəro kiworo. ⁴⁵Kajalladəyen Isa bawojənaro asuyenniya, kaminjudəa Isuwuro kaino. ⁴⁶Daji Isuwu leje lowowon batta linne ciwe kamindəa kəskadəlan cəsaye battadən kəkərje kauri curo kauyen lajana laaro cakke sənaje ci kauridəyero kau kura təmbalyeyeno. ⁴⁷Meram Magdala-a Meram Josiye yanju-a ye lawarjane na Isaa sənajanədəa kero.

Karmolan cidu Isaye

(*Mat 28.1-10; Luk 24.1-12; Yah 20.1-10*)

16¹Yim tustuye koyenniya, Meram Magdala-a Meram ya Yakubaye-a Salomi-a lejane kawudi kamin Isayedəro fidaaro kesiwo. ²Mawuye yim burwoyeya^s suwa ləp kəngal kiluwunniya, kauridəro leyera. ³Kattenjan: «Wundu gəle ci kauridəyen kau kuradəa andiro təmbalji?» cani. ⁴Amma kəla sapkeranniya, akko kau mafəndidə təmballada kero. ⁵Kauridəro kasargaanniya, jairo laa kalwu bulla kəmboramnin napkada kero. Tia kerunniya, karwunja tai daje kamgadano. ⁶Jairodəye tayiro: «Bare karwundo kamdənni! Isa kam Najaratte ti kam kəskaro jajaanədəa manuwi. Ti na adən bawo, cijəna! Akko na tia sənajanədəa ruiwo! ⁷Amma lenowo fuwurawanju-a Biturus-aro: “Ti nayia burwonjane cidu Galileyero leji. Nayiro wulnjaanədə gai, nadən tia ruwi,” wulgənowo,» yeno. ⁸Daji karwunja

^r15.42 yim dabbarduye - Jəmma, yim tustuye səbdu.

^s16.2 mawuye yim burwoyeya - Ladu.

kamdəna kar kar lolojaiaro kauridən caluwe cagase leyerä. Jauro rijana nangaro, wundumaro awima wuljaganni.

Isaye fəleduwunju-a samero ledunju-a

(Mat 28.16-20; Luk 24.36-53; Yah 20.11-23)

⁹ [Mawuye yim burwoyeya suwa ləp karmolan ciyenniya, Isa burwon Meram Magdala kamu tilan sedan tulur dujənadəro fəleyaada. ¹⁰ Meram ye leje am calan Isa-a rokko dasaanadə karwukuttaro cesiridəa najiye tayiro wulyeyeno. ¹¹ Amma Isa roaro waljəna ye, Meram tia curuna yero fangeranniya, njasarairo wayera.

¹² Ngawo adəyen jiri gaden Isa amnja yindi karaaro ledu cadidəro fəleyaada. ¹³ Tayi yindidə ye waldane amnja gapcanadəro wulyeyera, amma tayi yea njasarairo wayera.

¹⁴ Koro fuwurawanju mewun tilondə masəna cadi duwon, Isa tayi yero fəlediye kəla njasarainambunja-a kəlakibbunja-ayelan tayiro kikkado, dalilnjudə am ngawo cijənayen tia carunadəa njasarairo wayera. ¹⁵ Daji Isaye tayiro: «Dunia ngaro lenowo, kawuri kəji Alayedəa adamgəna sammaro wulgənowo! ¹⁶ Kam kasacce tiro kasala caddənamadə njəkkawo cuwandi, amma kam kasatturo wajənamadə wowom Alaye tia cə dai. ¹⁷ Am kasaccanamadə akko alama rakcane cadidə: Cunilan sedanna dujai, təlamba gade bərin manajai, ¹⁸ kadi mukkon ngojai. Sum casaia, tayia lorujiwawo. Mukkonja am dondiro gənajagaiya, nanlewa cawandi,» yeno.

¹⁹ Kəma Isa mana adəa tayiro cəddənaye ngawon, tia samero casade kəmboram Alayen napkeno. ²⁰ Tayi ye lejane ndara yayero kawuri kəji Alayedəa wuljagai adəgai duwon, Kəmadə tayia banajiye alama kadan manadəa jirero tabbacciyi kərga.]